Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

# СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 23 июль 1970 йил, пайшанба ◆ № 171 (14.637). ◆ Баҳоси 2 тийин.

## КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

Янгиариқликлар ташаббусига қўшилган Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Г. Жаппаров бошлиқ бригада аъзолари 76 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдилар. Бригада аъзолари юксак аҳдга яраша меҳнат қилмоқдалар. Улар даласидаги ниҳолларнинг ҳар тупида ҳозирдаёк 3-4 тадан тўқ кўсак бор. Суратда: бригада бошлиғи Г. ЖАППАРОВ пахта даласида.

А. Тўраев фотоси.

*

**КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз.**

O

*Янгиариқликлар ва пахтакорлик деҳқонларнинг ватанпарвар лик ташаббуси кенг қулоч ёйверсин.*

*

# БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

## СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ 1970 ЙИЛ БИРИНЧИ ЯРМИДА БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

### *СССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти*

Мамлакатимиз меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва саккизинчи беш йилликни муддатидан олдин бажариш учун мусобақалашиб, беш йилликнинг якунловчи йили биринчи ярмида экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда янги муваффақиятларга эришдилар. Апрель ойида ўтказилган Бутуниттифок коммунистик юбилей шанбалиги, бу шанбаликда 119.2 миллион киши яъни мамлакатнинг меҳнатга лаёқатли деярли бутун аҳолиси қатнашганлиги меҳнат ғайратини тағин ҳам жўш урдириб юборди.

### I. САНОАТ

Маҳсулот реализация қилиш хажми ва маҳсулотларнинг энг муҳим кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан биринчи ярим йил плани ошириб бажарилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 8,5 процент кўп саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилган.

Саноат энг муҳим тармоқларининг маҳсулоти 1969 йил биринчи ярмига нисбатан қуйидагича кўпайди:

| | |
|---|---|
| Электр энергетика | 6 процент |
| Ёқилғи саноати | 9 процент |
| Қора ва рангли металлургия | 6 процент |
| Нефть ва нефть химияси саноати | 12 процент |
| Машинасозлик ва металл ишлаш | 11 процент |
| Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати | 8 процент |
| Бинокорлик материаллари саноати | 10 процент |
| Енгил саноат | 7 процент |
| Озиқ-овқат саноати | 7 процент |
| Маданий-маиший моллар ва рўзғор ашёлари | 13 процент |

Ярим йиллик охирига келганда 40 мингдан ортиқ саноат корхонаси планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси асосида ишлади. Бутун саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришида бу корхоналарнинг салмоғи 92 процентга боради.

Ҳамма умумиттифоқ ва иттифоқ-республика саноат министрликлари ва барча иттифоқдош республикалар ярим йиллик планни тўла ва ошириб бажарди. Айрим министрликлар бўйича маҳсулот реализация қилиш плани қандай бажарилганлиги ва ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари тўғрисидаги маълумотлар қуйидагича:

| | 1970 йил 1 ярми планининг бажарилиш проценти | 1970 йилнинг 1-ярмида 1969 йил 1-ярмига нисбатан процент хисобида |
|---|---|---|
| СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги | 102 | 107 |
| Нефть саноати министрлиги | 102 | 109 |
| СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги | 103 | 112 |
| Газ саноати министрлиги | 103 | 112 |
| СССР Кўмир саноати министрлиги | 104 | 105 |
| СССР Қора металлургия министрлиги | 102 | 105 |
| СССР Рангли металлургия министрлиги | 102 | 107 |
| Химия саноати министрлиги | 101 | 113 |
| Оғир, энергетика ва транспорт машинасозлиги министрлиги | 101 | 107 |
| Электр техника саноати министрлиги | 103 | 108 |
| Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги | 101 | 109 |
| Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги | 101 | 109 |
| Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги | 104 | 120 |
| Автомобиль саноати министрлиги | 103 | 110 |
| Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги | 102 | 107 |
| Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги | 101 | 111 |
| Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ҳамда рўзғор асбоблари министрлиги | 101 | 111 |
| СССР Ўрмон ва ёғочсозлик саноати министрлиги | 103 | 108 |
| Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги | 102 | 107 |
| СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги | 103 | 110 |
| СССР Енгил саноат министрлиги | 102 | 107 |
| СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги | 103 | 104 |
| СССР Гўшт ва сут саноати министрлиги | 104 | 108 |
| СССР Балиқ хўжалиги министрлиги | 108 | 116 |
| СССР Тайёрлаш министрлиги | 107 | 107 |
| Медицина саноати министрлиги | 103 | 113 |
| СССР Министрлар Совети ҳузуридаги микробиология саноати бош бошкармаси | 103 | 112 |

Иттифоқдош республикаларда маҳсулот реализация қилиш планининг бажарилиши ва саноат ишлаб чиқаришининг (шу жумладан, иттифоқ қарамоғидаги саноатнинг) ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди:

| | 1970 йил 1 ярми планининг бажарилиш проценти | 1970 йилнинг 1-ярмида 1969 йил 1-ярмига нисбатан процент ҳисобида |
|---|---|---|
| РСФСР | 103 | 108 |
| Украина ССР | 103 | 108 |
| Белоруссия ССР | 102 | 111 |
| Ўзбекистон ССР | 104 | 106 |
| Қозоғистон ССР | 103 | 113 |
| Грузия ССР | 104 | 112 |
| Озарбайжон ССР | 103 | 110 |
| Литва ССР | 104 | 112 |
| Молдавия ССР | 104 | 110 |
| Латвия ССР | 103 | 109 |
| Қирғизистон ССР | 104 | 116 |
| Тожикистон ССР | 104 | 105 |
| Арманистон ССР | 103 | 114 |
| Туркманистон ССР | 105 | 118 |
| Эстония ССР | 103 | 109 |

Мамлакат бўйича умуман энг муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

| | 1970 йил 1-ярмида ишлаб чиқарилгани | 1970 йилнинг 1-ярмида 1969 йил 1-ярмига нисбатан процент ҳисобида |
|---|---|---|
| Электр энергияси — миллиард киловатт-соат | 363 | 106 |
| Нефть — миллион тонна | 172 | 109 |
| Газ — миллиард кубметр | 98,1 | 109 |
| Кўмир — миллион тонна | 310 | 104 |
| Шу жумладан, кокслanадиган кўмир | 81,6 | 103 |
| Чўян — миллион тонна | 42,3 | 106 |
| Пўлат — миллион тонна | 57,1 | 105 |
| Прокат — жами — миллион тонна | 45,9 | 106 |
| шу жумладан тайёр прокат | 39,7 | 106 |
| Пўлат қувурлар: миллион метр | 949 | 105 |

(Охири иккинчи бетда).

## ХОРАЗМ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ЯНГИ МАРРАСИ

УРГАНЧ, 22 июль. (**«Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали олинди**). Бугун Урганч районидаги Калинин номли колхозда Хоразм область қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Докладчи — область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов янгиариқликларининг ғўза парваришини кучайтириш соҳасидаги ташаббуси Хоразмнинг барча районларида кенг қўллаб-қувватланиб, сезиларли натижалар бераётганлигини таъкидлаб ўтди. Ҳозир область бўйича пахтазорлардаги ғўза икки ярим марта комплекс ишланди, экин бултургига қараганда анча тез ривожланмоқда.

Ғўзани кам деганда яна бир марта яхшилаб парвариш қилиш зарур. Ривожланишдан орқада қолаётган ғўзаларни алоҳида парвариш қилиш асосий резервдир. Мавжуд механизмлардан тўла-тўкис фойдаланиш, ҳар бир гектар ерга органик-минерал ўғит аралашмасини кўпроқ солиш, ерларни чуқурроқ юмшатиш мўлжалланмоқда.

Мамлакатда пахтадан энг юқори ҳосил олиш усталари ўз резервларини ҳисоблаб чиқиб КПСС-нинг навбатдаги XXIV съезди шарафига 380 минг тонна «оқ олтин» йиғиштириб олиш юзасидан янги мажбурият қабул қилдилар. Бу дастлабки мажбуриятдан 20 минг тонна ортиқдир.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц иштирок этдилар.

Шунингдек бу кенгашда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов бошчилигидаги мусобақадош Автоном республика пахтакорларининг вакиллари ҳам қатнашдилар.

Ф. ЗОҲИДОВ.

## ТИКУВЧИЛАР АҲДИ

Тошкент «Юлдуз» тикувчилик фирмаси коллективи партиянинг XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, ишлаб чиқаришда муттасил яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётирлар. Меҳнатсевар тикувчилар юбилей йилининг олти ойи мобайнида 300 мингдан зиёд эркак ва аёллар костюмлари, мактаб ўқувчилари учун формалар ҳамда эркаклар учун шимлар, хотин-қизлар жакетлари ва бошқа хил кийим-кечаклар тикишди. Найима Абдурашидова мастерлик қилаётган 4-тикув цехи чеварлари фирманинг бошқа цехлари коллективларига намуна кўрсатиб меҳнат қилаётирлар, М. Раҳимова, П. Абдураҳмонова, М. Ҳамидова, Р. Валихўжаева, М. Шарипова сингари пешқадам тикувчилар зиммаларига оширилган мажбурият олиб, смена топшириқларини доимо 125-130 процент уддалашмоқда.

## ДЎСТЛИК КОЛЛЕКТОРИ ИШГА ТУШДИ

АМУДАРЁ, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Қорақалпоғистон билан Туркманистон чегаралари кесишган ерда Чағот-Отобин коллектори қурилиб, Манғит коллектори билан туташтирилди. Бу коллекторларни қуриб фойдаланишга топшириш давомида 37.5 километр узунликда салкам 6 миллион куб метр тупроқ ишлари бажарилди. Коллекторлар шарофати билан ҳар иккала республикадан 100 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади. Амударё районн пахтакорлари бу йил она-Ватанга 50 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилишган.

Кеча қад ростлаган «Дўстлик» иншоотида катта митинг бўлди. Митингни Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов очди. Митинг қатнашчилари Калинин район партия комитетининг биринчи секретари М. Сафаров, Амударё район партия комитетининг биринчи секретари Д. Ужраев, Крупская номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ойим Камолова, Туркманистон ССР қишлоқ хўжалик министри Қ. Соатмуродов ўртоқларни қизғин кутиб олишди.

Митингда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц қатнашди ва нутқ сўзлади. У қизил лентани қирқиб, дўстлик коллектори очилганини эълон қилди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,

# „ОҚ ОЛТИН“ИМИЗ КЎПАЯДИ

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларида ишлаб чиқаришни механизациялаш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг ва махсулот таннархини пасайтиришнинг асосий омили эканлиги таъкидланган. Пленум қишлоқ хўжалигини механизатор кадрлар билан таъминлаш проблемасининг аҳамияти катта эканлигини уқтириб ўтди. Механизатор — қишлоқдаги энг зарур киши. Механизатор кадрларга ҳар доим аҳамият бериб, уларга ғамхўрликни кучайтириш зарур.

Ҳақиқатда сўнгги вақтларда механизация ва механизатор колхоз ишлаб чиқаришида ҳал қилувчи куч бўлиб қолди. Чигит экишдан тортиб ҳосилни йиғиб-териб олиш ва кузги шудгоргача бўлган ишларнинг ҳаммасини механизаторларимиз кучли агрегатлар воситасида амалга оширмоқдалар. Масалан, биз 772 гектар майдонда пахта етиштирамиз. Бу йил гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганмиз. Механизаторларимиз шу кунларда айниқса жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Ҳозир тўртинчи комплекс ғўза парваришини туғалладик. Ҳамма майдонларда узунасига ва кўндалангига культивация ўтказилди. Ғўзалар вақтида озиқлантирилди, эгат олиниб суғорилди. Бу ишларнинг ҳаммасини механизаторларимиз бажарди. Анчагина майдонларда қишлоқ хўжалик зараркунандалари пайдо бўлган эди. Механизатор — химизаторларимиз астойдил ишга киришиб ҳашоратларни қириб ташладилар. Ҳозир ғўзаларимиз шоналаб, гуллаяпти, кўсаклаяпти.

Биз механизаторларнинг унумли ишлаши учун ҳамма шароитларни яратиб берганмиз. Шу билан бирга уларга нисбатан бўлган талабчанликни кучайтирганмиз. Ҳар бир механизаторга ғўза парвариши юзасидан кунлик, беш кунлик ва ўн кунлик графиклар берилган. Қайси механизатор қачон ва қаерда культивация ўтказишини яхши билади. Универсаллар бекор туриб қолмаслиги учун ёқилғи вақтида етказиб берилади. Механизаторларнинг иши сувчиларнинг иши билан мослаштирилган.

Механизация ва механизатор колхоз ишлаб чиқаришида нечоғли катта кучга айланганини қуйидаги мисолдан кўриш мумкин. Колхозимизда 12 та пахтачилик бригадаси бор. З. Дадабоева, Ғ. Собиров, О. Йўлдошев, Э. Мирзаакбаров ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳамма иш машиналар гардонига ортилган. Механизаторлар энг яхши агротехника муддатларида культивация, озиқлантириш ўтказиб, ғўзаларнинг серавж бўлишини таъминламоқдалар. Натижада ниҳоллар ёппасига кўсакламоқда. Ваҳолонки, аввалги йилларда техника камлиги туфайли меҳнатнинг оғири колхозчилар зиммасига тушар эди.

Биз ҳар бир хонадонда камида биттадан механизатор кадр тайёрлаш масаласини кун тартибига қўйганмиз. Бунинг боиси шуки, эндиликда пахта йиғим-теримини ҳам тўла машиналаштирмоқчимиз. Т. Муродов, М. Комилов, Х. Абдуназаров каби механизаторларимиз шу кунларда айниқса фидокорлик кўрсатиб, ҳар куни 8-10 гектар майдонда культивация ўтказмоқдалар. Улар қайси пайкаллардаги ғўзаларни парвариш қилаётган бўлсалар, кузда пахтасини ҳам териб берадилар. Лўнда қилиб айтганда, механизаторлар ҳосилнинг тақдири учун бригада ва звено бошлиқлари билан баравар жавоб берадилар.

Юқорида механизаторлар билан сувчиларнинг иши бир-бирига уйғунлаштирилганлиги айтилди. Бунинг маъноси шуки, бугун механизаторлар неча гектар майдонда культивация ўтказса, уч-тўрт кундан кейин сувчилар ўша майдонларга сув тарайдилар. Орадан ўтган қисқа вақтда тупроқ яхши қизийди. Натижада, сувни кўп шимиб, кутилган даражада нам тўплайди. Экин бу намдан узоқ вақт баҳраманд бўлади. Миришкор сувчиларимиз шу кунгача ҳамма майдонлардаги ғўзаларни иккинчи сувдан чиқардилар. М. Мирзабоев, У. Ҳомидов, Т. Абдуллаев, Х. Қодиров каби сувчиларимиз кунлик суғориш нормасини ошириб бажармоқдалар.

Ҳар бир хонадонда биттадан механизатор кадр тайёрлаш ниятимиз борлиги айтилди. Шунга ўхшаш ҳар бир хонадонда камида биттадан сувчи тайёрлашни ҳам кўзда тутмоқдамиз. Сабаби, кекса сувчиларимизнинг бир қисми пенсияга чиқиб кетди. Уларнинг ўрнини ёш ишчан кадрлар билан тўлдирамиз. Ҳозир ҳар бир сувчига уч-тўртта шогирд бириктирганмиз. Кундузи ёшлар сувчилик қилса, тунда бободеҳқонлар ғўза суғормоқдалар.

Ўғит экинга «СУЗ» агрегати воситасида бериляпти. Шу билан бирга, ғўзага «шарбат суви» беришни ҳам кенг кўламда давом эттирмоқдамиз. Минерал ва маҳаллий ўғит махсус ўраларга тўкилиб, сув билан экинга бериляпти. Шундай қилинганда ғўза ўғитдан тез баҳра оляпти. Хуллас, ғўзаларнинг тез ўсиб, ривожланиши, кўп ҳосил тўплаши ва уни тўла сақлаб қолиши учун зарур бўлган чораларнинг ҳаммасини кўраётирмиз. Шу кунларда ғўза парваришида 700 колхозчи, 32 агрегат тўхтовсиз ишлаяпти, кунлик график бир ярим-икки ҳисса қилиб бажариляпти.

Лекин қилинганидан кўра қиладиган ишларимиз кўплигидан кўз юмолмаймиз. Гектаридан 30 центнердан пахта хирмони кўтариш учун июль ва август ойларида айниқса пешона тери тўкиб меҳнат қилишимиз, ҳар туп ғўзада мумкин қадар кўпроқ шона, гул ва кўсаклар тўплашни таъминлашимиз зарур. Шу мақсадда далада ишлаётган колхозчилар, универсал тракторлар сонини кўпайтирдик, сифат масаласига алоҳида эътибор бераётирмиз. 150 гектарча майдондаги ривожланишдан орқада қолаётган ғўзаларни табақалаштириб парвариш қиляпмиз.

Колхозимиз меҳнат аҳли партия Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини чин юракдан маъқуллайдилар, унда белгиланган улуғвор вазифаларни бажаришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

**М. РЎЗИЕВ,**
**Уйчи районидаги Калинин номли колхоз раиси.**

# БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

| | | |
|---|---|---|
| миллион тонна | 6,1 | 107 |
| Темир рудаси — миллион тонна | 95,1 | 104 |
| Минерал ўғит (шартли бирликларда) — миллион тонна | 26,2 | 114 |
| Усимликларни химиявий ҳимоя қилиш воситалари (шартли бирликларда) минг тонна | 148 | 107 |
| Кальцийлаштирилган сода — миллион тонна | 1,8 | 107 |
| Каустик сода — минг тонна | 955 | 107 |
| Сульфат кислотаси — минг тонна | 5831 | 111 |
| Пластик массалар ва синтетик смолалар — минг тонна | 811 | 115 |
| Химиявий тола — минг тонна | 302 | 105 |
| Автомобиль ва мотоцикль покришкалари — миллион дона | 17,0 | 106 |
| Турбиналар — миллион киловатт | 8,7 | 113 |
| Турбина генераторлари — миллион киловатт | 5,4 | 84 |
| Ўзгарувчан ток электр двигателлари — миллион киловатт | 18,0 | 106 |
| Металл-қирқувчи станоклар—минг дона | 101 | 99 |
| Темирчилик-пресслаш машиналари — минг дона | 20,8 | 96 |
| Асбоблар — автоматлаштириш ва ҳисоб техникаси воситалари — миллион сўм | 1465 | 121 |
| Металлургия машина-ускуналари — минг тонна | 161 | 100,3 |
| Нефть аппаратлари — минг тонна | 65,6 | 104 |
| Химия машина-ускуналари ҳамда уларга эҳтиёт қисмлар — миллион сўм | 230 | 101 |
| Тўқув станоклари — минг дона | 10,2 | 120 |
| Магистрал тепловозлар — секция | 744 | 100,5 |
| Магистрал электровозлар — минг от кучи | 1272 | 108 |
| Магистрал юк вагонлари — минг дона | 27,6 | 116 |
| Автомобиллар — минг дона | 445 | 108 |
| Шу жумладан: | | |
| юк автомобиллари | 258 | 103 |
| енгил автомобиллар | 163 | 116 |
| автобуслар | 24 | 105 |
| Тракторлар — минг дона | 227 | 104 |
| Тракторларга эҳтиёт қисмлар — миллион сўмлик | 388 | 97 |
| Қишлоқ хўжалик машиналари — жами — миллион сўмлик | 1033 | 107 |
| Қишлоқ хўжалик машиналарига эҳтиёт қисмлар — миллион сўмлик | 124 | 98 |
| Ғалла ўрувчи комбайнлар — минг дона | 49,3 | 105 |
| Пахта терадиган машиналар — минг дона | 5,6 | 124 |
| Экскаваторлар — минг дона | 15,3 | 105 |
| Бульдозерлар — минг дона | 16,2 | 101 |
| Ёғоч-тахта (колхозлар тайёрлаганидан ташқари) — миллион куб метр | 156 | 106 |
| Қоғоз — миллион тонна | 2,0 | 102 |
| Цемент — миллион тонна | 46,4 | 106 |
| Йиғма темир-бетон — миллион кубометр | 40,7 | 109 |
| Бинокорлик ғишти — миллиард дона | 19,9 | 108 |
| Шифер — миллиард шартли плита | 2,9 | 110 |
| Тунука — миллион квадрат метр | 649 | 106 |
| Дераза ойнаси — миллион квадрат метр | 114 | 108 |
| Газлама — миллион квадрат метр: | | |
| ип газлама | 3066 | 99,6 |
| жун газлама | 316 | 104 |
| лён газлама | 354 | 104 |
| шойи | 560 | 112 |
| Тикилган буюмлар — миллиард сўмлик | 7,8 | 111 |
| Ички трикотаж — миллион дона | 411 | 100 |
| Устки трикотаж — миллион дона | 199 | 114 |
| Чарм пойафзал — миллион жуфт | 338 | 108 |
| Гўшт (саноат кўламида сўйилгани) — миллион тонна | 3,1 | 108 |
| Колбаса махсулотлари — минг тонна | 1104 | 108 |
| Истеъмол қилинадиган балиқ маҳсулоти — миллион сўмлик | 1170 | 133 |
| Мол ёғи, пишлоқ ва сутга айлантириб ҳисобланган бошқа сут маҳсулотлари — миллион тонна | 22 | 105 |
| Ўсимлик мойи — миллион тонна | 1,4 | 87 |
| Кондитерлик моллари — миллион тонна | 1,5 | 106 |
| Консервалар — миллиард банка | 3,0 | 116 |
| Омухта ем — миллион тонна | 12,3 | 108 |
| Совун — минг тонна | 756 | 90 |
| Синтетик ювувчи воситалар — минг тонна | 232 | 115 |
| Соатлар — миллион дона | 19,8 | 106 |
| Радиоприёмниклар ва радиолалар — миллион дона | 3,8 | 107 |
| Телевизорлар — миллион дона | 3,4 | 107 |
| Холодильниклар — миллион дона | 2,0 | 114 |
| Кир ювиш машиналари — миллион дона | 2,6 | 105 |
| Мотоцикллар ва мотороллерлар — минг дона | 420 | 102 |
| Велосипедлар ва мотовелосипедлар — миллион дона | 2,2 | 100,5 |
| Мебель — миллиард сўмлик | 1,4 | 109 |

**Ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан:** 22 миллиард киловатт соат электр энергияси, 14 миллион тонна нефть, 8 миллиард куб метр газ, 2,3 миллион тонна чўян, 2,7 миллион тонна пўлат, 2,6 миллион тонна қора металл прокати, 43 миллион метр пўлат қувур, 3,3 миллион тонна минерал ўғит, 10 минг тонна ўсимликларни химиявий ҳимоя қилиш воситалари, 125 минг тонна кальцийланган сода, 65 минг тонна каустик сода, 572 минг тонна сульфат кислота, 105 минг тонна пластмасса ва синтетик смола, 255 миллион сўмлик асбоб, автоматлаштириш ва ҳисоб техникаси воситалари, 3,9 минг дона юк вагонлари, 32 минг дона автомобиль, 8 минг дона трактор, 71 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари, 8 миллион куб метр ёғоч тахта, 2,7 миллион тонна цемент, 3,5 миллион куб метр йиғма темир-бетон, 1,4 миллиард дона бинокорлик ғишти **кўп ишлаб чиқарилди.** Алюминий, қўрғошин, мис, рух, никель, титан ва бошқа рангли металлар, нефть химияси ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ва бошқа маҳсулот турлари ишлаб чиқариш кўпайди.

**Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан қуйидаги миқдорда кўпайди:** жун газлама, лён газлама ва шойи 86 миллион квадрат метр, тикилган буюмлар 750 миллион сўмлик, устки трикотаж 24 миллион дона, чарм пойафзал 25 миллион жуфт, истеъмол қилинадиган балиқ маҳсулоти 292 миллион сўмлик, мол ёғи, пишлоқ ва сутга айлантириб ҳисобланган бошқа сут маҳсулотлари бир миллион тонна, кондитерлик моллари 87 минг тонна, консервалар 430 миллион банка, синтетик ювувчи воситалар 30 минг тонна, радиоприемниклар ва радиолалар 246 минг дона, телевизорлар 221 минг дона, холодильниклар 252 минг дона, кир ювиш машиналари 119 минг дона, мебель 115 миллион сўмлик.

**Корхоналар ишининг техника-иқтисодий кўрсаткичлари** янада яхшиланишига эришилди. Қора металлургияда домна печларининг ҳажмидан фойдаланиш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 0,8 процент яхшиланди, ҳар киловатт соат электр энергиясига ёқилғининг солиштирма сарфи 2,7 процент камайди, цемент саноатида айланма печлар ва тегирмонларнинг соатлик иш унумдорлиги 3 процент кўтарилди. нефть қазиш саноатида кон-қудуқлардан нефть чиқариб олиш ўрта ҳисобда 3 процентдан зиёд кўпайди. Тўқимачилик саноати корхоналарида йигирув ва тўқув машина — ускуналарининг иш унумдорлиги кўтарилди.

Саноатда **меҳнат унумдорлиги** ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7,5 процент кўпайди. Кўпайган жами маҳсулотнинг 88 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига олинди.

Саноат корхоналари белгилаб берган **маҳсулот таннархи** плани бажарилди. Таннархни пасайтириш туфайли пландагидан ташқари тежам 500 миллион сўмдан ошиб кетди.

Бутун халқ хўжалиги ва саноат бўйича жамғарма тўплаш ярим йиллик плани бажарилди. **Фойда** ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 15 процент, шу жумладан саноатда 16 процент кўпайди.

Умуман саноат ярим йиллик планни бажаргани ҳолда, корхоналарнинг бир қисми маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш, меҳнат унумдорлиги ва фойдани кўпайтириш планларини бажармади. Минерал ўғит, сульфат кислотаси, химиявий тола, турбина генераторлари, нефть аппаратлари, химиявий машина — ускуналар ва уларга эҳтиёт қисмлар, тўқув станоклари, лён газлама ва бошқа баъзи маҳсулот турлари ишлаб чиқариш ярим йиллик плани бир оз кам бажарилди. Бир қанча саноат объектларида ишлаб чиқариш қувватларидан, айниқса сўнгги йилларда фойдаланишга топширилган қувватлардан тўла фойдаланилмаяпти.

Халқ хўжалигининг барча соҳаларини ривожлантиришда муҳим аҳамиятга эга бўлган фан-техника тараққиёти проблемаларини ҳал қилиш устида илмий-тадқиқот, лойиҳалаш, конструкторлик ташкилотлари ва корхоналари иш олиб борди. Саноат корхоналари илмий-тадқиқотларнинг натижалари ва лойиҳалаш-конструкторлик ечимларидан фойдаланиш асосида бир қанча янги хилдаги машиналар, асбоблар ва материаллар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди, прогрессив технология процесслари, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаш жорий этилди. **1,7 миллиондан ошиқ ихтиролар ва рационализаторлик таклифлари халқ хўжалигига жорий этилди.** Улар бир йил ҳисобига олганда 1,5 миллиард сўмлик тежам беради. Шу билан бирга, бир қанча министрликлар ва идораларнинг корхоналари ва ташкилотлари илмий-тадқиқот ишлари ҳамда фан ва техника ютуқларини жорий қилиш планларини етарли бажармади.

## II.

## ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Қишлоқ хўжалиги ходимлари кўкламги дала ишларини, уюшқоқлик билан ўтказдилар. Хўжаликларда белгиланган баҳори экинларни экиш плани бажарилди. Баҳори буғдой, гречиха, шоли, пахта, кунгабоқар ва бошқа экинлар белгиланганидан кўпроқ экилди.

Мамлакатда барча қишлоқ хўжалик **экинларининг майдони** 206,3 миллион гектарга борди. Ғалла экинлари 121,6 миллион гектарни эгаллади. чунончи, янада серҳосил кузги экин майдонлари 1969 йилдагига нисбатан анча кўпайтирилди. Шолипоялар 5 процент кенгайтирилди. Мамлакатимизнинг кўпгина районларида ғалла ўрим-йиғими авж олиб кетди. Ҳамма ерда пичан ўриш ва ем-хашак тайёрлаш ишлари олиб борилмоқда.

Колхоз ва совхозларда **маҳсулдор чорва туёғи ва парранда сони** кўпайди. Қуйидагилар буни кўрсатиб турибди:

1 июлгача (миллион бош)

| | 1969 йил | 1970 йил | 1970 йилда 1969 йилга нисбатан процент ҳисобида |
|---|---|---|---|
| Қорамол | 70,5 | 73,0 | 104 |
| шу жумладан | | | |
| сигирлар | 23,7 | 24,2 | 102 |
| чўчқалар | 35,8 | 44,5 | 121 |
| Қўйлар ва эчкилар | 126,1 | 134,9 | 107 |
| Парранда | 351,9 | 426,0 | 121 |

**Чорва маҳсулдорлиги** ўсди. Колхоз ва совхозларда ҳар бир сигирдан соғиб олинган ўртача миқдордаги сут ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 3 процент кўп бўлди, парранданинг тухум қилиши 5 процент кўпайди. Давлатга сотиладиган чорванинг ўртача вазни ва семизлиги ошди.

Барча категориялардаги хўжаликларда **чорвачилик маҳсулотлари давлат хариди**, қуйидагича бўлди:

йилнинг биринчи ярмида

| | 1969 йил | 1970 йил | 1970 йилда 1969 йилдагига нисбатан процент ҳисобида |
|---|---|---|---|
| Чорва ва парранда (тирик вазнда) — минг тонна | 5663 | 5817 | 103 |
| Сут — миллион тонна | 21,2 | 22,4 | 105 |
| Тухум — миллиард дона | 9,3 | 10,9 | 118 |

Йилнинг биринчи ярмида чорва, сут ва тухум харид қилиш плани бажарилди. Айни маҳалда чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш ва уларни харид қилиш суръатлари аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларидан ҳамон орқада қолмоқда. Бир қанча колхоз ва совхозларда чорва туёғи ва унинг маҳсулдорлиги сусткашлик билан ўсмоқда.

Ярим йил мобайнида давлат ва колхозларнинг қишлоқ хўжалигига сарфлаган капитал маблағлари 6,8 миллиард сўмни ташкил қилди ёки 1969 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 11 процент кўп бўлди.

**Қишлоқ хўжалигини замонавий техника билан қуроллантириш давом эттирилди.** Қишлоқ хўжалигига: 149 минг трактор, шу жумладан, 59 мингта ҳайдов трактори; 74 минг юк автомобили ва ихтисослаштирилган автомобиль, 46 минг ғалла ўриш комбайни, 4 минг картошка қазийдиган комбайн ва 4 мингдан ошиқ лавлаги қазийдиган комбайн, 24 минг ўроқ машина, 108 минг трактор плуги, 17 минг ерни юза ҳайдайдиган машина (лушчильник), 94 минг культиватор, 105 минг сеялка, 71 минг косилка, 26 минг минерал ўғит соладиган машина, 7 минг гербицид — аммиак машинаси, 37 минг универсал юк ортиш машинаси, бошқа кўп машина ва механизмлар етказиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги 21,5 миллион тонна **минерал ўғит** олди. Бу ўтган йилнинг биринчи ярмидагидан 1,8 миллион тонна кўпдир.

## III.

## ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

**Транспорт барча турларининг юк обороти** 1969 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 9 процент кўпайди.

Транспортнинг турлари бўйича ярим йиллик планнинг бажарилиши қуйидагича бўлди:

| | 1970 йилнинг 1.ярмида бажарилгани | ярим йиллик планнинг бажарилиш проценти | 1970 йилнинг 1.ярми 1969 йилнинг 1.ярмига нисбатан процент ҳисобида |
|---|---|---|---|
| Юк обороти — миллиард тонна километр | | | |
| темир йўл транспорти | 1235 | 104 | 107 |
| Умумий фойдаланиладиган дарё транспорти | 64 | 108 | 120 |
| Умумий фойдаланиладиган автомобиль транспорти | 31 | 105 | 110 |
| Нефть қувур транспорти | 134 | 103 | 116 |
| **Юк ташиш** — миллион тонна | | | |
| темир йўл транспорти | 1416 | 101 | 105 |
| Умумий фойдаланиладиган дарё транспорти | 136 | 107 | 116 |
| Умумий фойдаланиладиган автомобиль транспорти | 1796 | 104 | 106 |
| Нефть қувур транспорти | 166 | 103 | 109 |

**Денгиз транспорти** чет элларда ва каботаж сузиб юк ташиш ярим йиллик планини бажарди. Юк обороти барча сузиш турларида ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 11 процент ва юк ташиш 13 процент кўпайди. Аммо кемаларнинг бекор тўхташи ва юксиз қатнаши ҳамон кўпдир.

**Дарё транспорти** нефть ва нефть маҳсулотларини тўлдириб олиб ташиш, ёғоч ва ўтинни сол қилиб ташиш, қуруқ юклар ташиш ярим йиллик планини бажарди; кемаларда кўмир, ёғоч-тахта, химиявий юк ва минерал ўғит, ғалла юклари ва туз ташиш плани бир оз бажарилмай қолди.

**Ҳаво транспортида** пассажир обороти ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 11 процент ва пассажир ташиш — 6 процент кўпайди. Пассажир обороти плани бажарилгани ҳолда авиацияда юк ташиш планининг умумий ҳажми бир оз бажарилмай қолди. Халқ хўжалиги тармоқларида авиациядан фойдаланиш иш плани бажарилди, бу ишларнинг умумий ҳажми 9 процент кўпайди.

**Темир йўллар** кўмир, руда, қора металл, саноат хом ашёси ва қолиплаш материаллари, ғалла юклари ташиш ярим йиллик планини бажарди; кокс, нефть ва ёғоч-тахта юклари, цемент, минерал ўғит ташиш плани бир оз бажарилмай қолди. Кўплаб ташиладиган юкларни маршрут бўйича ташиш ортди. Локомотив ва вагонларнинг иш унумдорлик плани бажарилди. Вагонларнинг юк ортиш-тушириш чоғларида ва техникавий станцияларда тўхташлари камайди. Подъезд йўлларда юк вагонининг ўртача тўхташ вақти қисқарди. Шу билан бирга саноат корхоналарининг кўпчилик қисми вагонларнинг белгиланган нормадагидан ортиқ вақт юк ортиб ва юк тушириб тўхтаб қолишига йўл қўймоқда. Темир йўллар юк ортиш учун вагонларни керакли миқдорда етказиб берилишини таъминлай олмаган ҳоллар ҳам бўлди.

**Умумий фойдаланиладиган транспорт юк автомобилларининг** унумдорлиги бирмунча ошди; бироқ, автомобилларнинг юксиз қатнаши бултургидагига қараганда бирмунча камайган бўлсада, бундай қатнаш ҳамон кўплигича қолмоқда.

**Алоқа корхоналари** маҳсулот умумий ҳажми планини бажардилар; 1969 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан алоқа маҳсулоти 10 процент кўпайди.

Транспорт ва алоқа корхоналари бўйича **фойда** плани бажарилди.

## IV.

## КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорларига мувофиқ, қурилиш ишларини янада такомиллаштириб борилди. Қурилишнинг ишлаб чиқариш базаси кенгайтирилмоқда. механизациялаштирилган кўчма колонналар вужудга келтирилмоқда, қурилиш-монтаж трестлари ва бошқармаларини мустаҳкамлаш тадбирлари амалга оширилмоқда.

Ўтган ярим йилда давлатнинг марказлашган капитал маблағлари ҳисобига 13,5 миллиард сўмлик **асосий фондлар** ишга туширилди. Буни қиёсий нархларда олганда ўтган йилнинг шу даврида ишга туширилганидан 17 процент ошади.

Халқ хўжалигида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

**Электр станцияларида** икки миллион киловаттдан зиёд янги қувватлар ишга туширилди. Бир қанча агрегатлар, шу жумладан, Красноярск ГЭСининг ўнинчи турбинаси барвақт ишга туширилди. Бу турбина ишга туширилиши билан Красноярск ГЭСининг қуввати 5 миллион киловаттга етди. Владивостокда янги ТЭЦ ва Мурманск областида гидростанция ишга туширилди. Кострома, Триполий ва Кривой Рог иссиқлик электр станцияларида ҳар бирининг қуввати 300 минг киловаттдан келадиган энергетика блоклари ишга туширилди.

**Кўмир саноатида** 2- Лермонтов кўмир разрези (Сахалинда кўмир саралаш фабрикаси билан бирга), Львов областидаги 7- Велико-Мостовская шахтаси, Ворошиловград областидаги 1- Самсоновская шахтаси, Днепропетровск областидаги 3- Ғарбий Донбасс шахтаси ҳамда Кировоград областидаги Морозов разрези ишга туширилди.

**Металлургия саноатида** катта-катта объектлар ишга туширилди: Ачинск алюминий хом ашё заводининг биринчи навбати, Днепр руда саралаш комбинати, Волжск қувур заводи ишлай бошлади. Енакиево заводида янги домна печи, Челябинск заводида — конвертор, Ново-Липецк заводида катта «2000» металл тахта станининг биринчи навбати, Никополь жанубий-қувур заводида қувур прокат қиладиган стан, Қозоғистондаги Ермак заводида ферросилиций ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилди. Череповец металлургия заводида электр печи ва пўлатни узлуксиз равишда қуювчи установка, Лиепайедаги «Сарканайс металлургс» заводида сортопрокат стани ва пўлатни узлуксиз равишда қуювчи установка ишга туширилди.

**Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати** бўйича Полоцк, Новоярославль, Рязань нефтни қайта ишлаш заводларида, Волгоград сажа заводида, Мингечавур резина-техника буюмлари заводида янги қувватлар ишга туширилди.

**Химия саноати** бўйича Новгород химия комбинатида ва Верхнекамский фосфорит конида минерал ўғит ишлаб чиқарувчи, Череповец азот ўғит заводи билан Дорогобуж азот ўғит заводида аммиак ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилди; Гродно азот ўғит заводида капролактам ва аммоний сульфат ишлаб чиқарувчи қувватлар; Могилев синтетик тола комбинатида диметилтерефталат ва лавсан штапель толаси ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилди.

**Бинокорлик материаллари саноати** бўйича Катав-Ивановск, Алексеевск, Уст-Каменогорск. Акмяне, Рыбницк цемент заводларида, шунингдек Ульяновск ва Новороссийскдаги асбоцемент буюмлари заводларида янги технология линиялари ишга тушириб юборилди.

**Целлюлоза-қоғоз саноати бўйича** Сективкардаги ёғоч тайёрлаш комплексида қоғоз ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилди.

**Енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва гўшт-сут саноати** корхоналарининг қувватлари оширилди. Донецк камвол-йигириш фабрикаси, Черновици пойафзал фабрикаси, Дубоссари тикувчилик фабрикаси, Брестдаги пиво-вино комбинати, Рубцовскда гўшт комбинати, Омск, Железноводск, Запорожье. Қўрғонтепада сут заводлари ишга туширилди.

**Қишлоқ хўжалигида** давлат маблағлари ва колхозларнинг маблағлари ҳисобига қорамол боқиладиган 490 минг ўринли, чўчқа боқиладиган 570 минг ўринли, қўй боқиладиган бир миллион ўринли ва парранда боқиладиган 4,8 миллион ўринли оғилхона ва паррандахоналар фойдаланишга топширилди. Давлат маблағлари ҳисобига 665 минг товуқ жойлаштириш ва йилига 3,8 миллион жўжа етиштиришга мўлжалланган парранда фабрикалари қурилди, дон сақлаш учун 582 минг тоннали янги элеваторлар ва 545 минг тонналик дон омборлари фойдаланишга топширилди.

88 минг гектар майдонда суғориладиган янги ерлар фойдаланишга топширилди, 158 минг гектар майдондан иборат захкаш ва ботқоқ ерларнинг захини кочириш ҳамда 2,5 миллион гектар майдонли яйловларга сув чиқариш ишлари ўтказилди.

Халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам янги корхоналар ва ишлаб чиқариш қувватлари ишга солинди.

**Халқ хўжалигининг барча тармоқларига сарфланадиган** давлат марказлашган **капитал маблағлари** 24,6 миллиард сўмни ташкил этди, ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 13 процент кўп бўлди.

**Пудрат ишлари** ярим йиллик плани 103 процент бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига қараганда пудрат ишлари ҳажми 15 процент кўпайди.

**Колхозлараро қурилиш ташкилотлари** бажарган ишлар ҳажми 17 процент кўпайди.

Қурилишда **меҳнат унумдорлиги** ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 5 процент кўпайди.

Қурилишда ҳали жиддий камчиликлар бор. Халқ хўжалиги ва саноатнинг бир қанча тармоқларида асосий фондлар ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш плани бажарилмади; капитал маблағлар плани умуман халқ хўжалиги бўйича, шунингдек бир қанча министрликлар ва идоралар йўли билан ҳам тўла-тўкис бажарилмади.

## V.

## ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИ ОШИРИШ

**Халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг сони** ярим йил мобайнида ўрта ҳисобда салкам 89 миллион кишини ташкил этди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 2,5 миллион киши ёки 3 процент кўпайди.

**Ишчи ва хизматчиларнинг пул баравариба оладиган ўртача ойлик иш ҳақи** ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 процент кўпайиб, 120 сўмни ташкил этди. Ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўлов ва имтиёзлар қўшилган ҳолдаги иш ҳақи 1969 йилнинг биринчи ярмидаги 154 сўм ўрнига 161 сўмни ташкил этди.

**Колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш** 4 процент кўпайди.

**Ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан аҳолига** бериладиган пул ва имтиёзлар 31 миллиард сўмдан зиёд бўлиб, ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 8,6 процент кўпайди. Мана шу маблағлар ҳисобига аҳолига пенсиялар, нафақалар, стипендиялар, хақ тўланган отпускалар берилди, бепул ўқиш, бепул медицина ёрдамидан фойдаланишга сарфланди, санаторийлар, дам олиш уйларига, болалар муассасаларига бепул ва имтиёзли шартлар билан йўлланмалар берилди ва бошқа ҳақлар тўланди ҳамда имтиёзлар берилди.

**Аҳолининг омонат кассаларига қўйган жамғармалари** ярим йил мобайнида 5,4 миллиард сўм кўпайиб, 1 июлгача 43,8 миллиард сўмни ташкил этди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 73,4 миллиард сўмни ташкил қилди ва қиёсий нархларда 8 процент кўпайди. Чакана товар оборо[illegible]нг ярим йиллик плани 102 процент қилиб бажарилди

Давлат ва кооператив савдосида **айрим товарларни сотиш** қуйидагича ўзгарди:

| | Ярим йилликда сотилгани 1969 йилнинг 1 ярмидагига нисбатан процент ҳисобида |
|---|---|
| Ғалла маҳсулотлари | 100 |
| Гўшт ва гўшт маҳсулотлари | 104 |
| Балиқ, сельд ва бошқа балиқ маҳсулотлари | 102 |
| Мол ёғи | 107 |
| Ўсимлик мойи | 102 |
| Ёғи олинмаган сут маҳсулотлари | 109 |
| Пишлоқ | 102 |
| Тухум | 115 |
| Қанд-шакар | 101 |
| Кондитер маҳсулотлари | 109 |
| Чой | 104 |
| Картошка | 102 |
| Сабзавот | 128 |
| Ҳўл мева | 150 |
| Цитрус мева | 113 |
| Кийим-кечак, ички кийим ва газлама | 108 |
| Трикотаж буюмлар | 107 |
| Пайпоқлар | 110 |
| Чарм пойафзал | 112 |
| Чинни-фаянс идишлар | 115 |
| Совун | 91 |
| Ювадиган синтетик воситалар | 115 |
| Мебель | 107 |
| Тикув машиналари | 104 |
| Холодильниклар | 116 |
| Кир ювиш машиналари | 107 |
| Электр пилесослар | 108 |
| Соатлар | 107 |
| Фотоаппаратлар | 114 |
| Мотоцикль ва мотороллерлар | 104 |
| Велосипед ва мотовелосипедлар | 100 |
| Радиоприемник ва радиолалар | 108 |
| Телевизорлар | 108 |

Товар обороти анчагина ўсган бўлишига қарамай, аҳолининг баъзи товарларга талаби ҳали тўла қондирилмаяпти.

Совет Иттифоқининг ярим йил мобайнидаги **ташқи савдо обороти** 10,5 миллиард сўмни ташкил этиб, 12 процент кўпайди.

Давлат капитал маблағлари ҳамда уй-жой қурилиш кооперацияси маблағлари ҳисобига жами саҳни 25 миллион квадрат метрни ташкил этувчи **570 мингта янги шинам квартира фойдаланишга топширилди.** Бу ўтган йилнинг биринчи ярмида фойдаланишга топширилган саҳндан 2,7 миллион квадрат метр кўпдир.

Давлатнинг марказлашган капитал маблағлари ҳисобига **уй-жойларни фойдаланишга топшириш ярим йиллик плани бажарилди.** Бундан ташқари колхозлар ва аҳоли ўз маблағлари ҳисобига ва давлат кредити ёрдамида жуда кўп уй қуриб олди.

Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан анча кўп янги умумий таълим мактаблари, мактабгача муассасалар, касалхоналар ва маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган бошқа объектлар ишга туширилган бўлса-да, уларни ишга тушириш ярим йиллик плани тўла-тўкис бажарилмади.

**Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш** ярим йиллик плани бажарилди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан умуман мамлакат бўйича 17 процент, қишлоқ жойларда 28 процент ошди. Маиший хизмат корхоналари шохобчалари ярим йил мобайнида 2,8 минг бирлик кўпайди. Шундай бўлса-да, маиший хизмат корхоналари ҳамон етарли эмас, айниқса қишлоқ жойларда етишмаяпти; аҳолининг бир қанча хизматлар бўйича талаблари тўла қондирилмаяпти. Бир қанча ҳолларда бажариладиган маиший хизматлар сифати пастлигича қолмоқда. Шу билан бирга, айрим республикаларда янги маиший хизмат корхоналари қуришга ва ишлаб турганларини реконструкция қилишга ажратилган маблағлар тўла ўзлаштирилмаяпти, янги корхоналарни ишга тушириш муддатлари бузилмоқда.

Шаҳарлар, посёлкалар ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларни янада ободонлаштириш, айникса уй-жойларни газлаштириш ишлари ўтказилди. Ярим йил мобайнида **газлаштирилган квартиралар** сони 1,3 миллионта кўпайди.

**Халқ маорифини ривожлантиришда, олий ва ўрта малакали кадрлар тайёрлашда** янги-янги муваффақиятларга эришилди. 79 миллион киши турли ўқишга жалб қилинди. Шулардан 49 миллион киши умумий таълим мактабларида ўқиди. 4,6 миллион бола саккиз йиллик мактабни ва 2,6 миллион киши ўрта умумий таълим мактабини битириб чиқди; ишчи ва қишлоқ ёшлари мактабларида эса 600 мингдан ошиқ йигит-қиз ўрта маълумот олди.

1 миллион 680 минг киши ёки ўтган йилдагидан қарийб 100 мингдан кўпроқ киши олий ва ўрта махсус ўқув юртларини тугатди. Олий ўқув юртлари 635 минг инженер, врач, педагог, агроном, экономист ва бошқа мутахассисликдаги кишиларни тайёрлаб чиқарди. Ўрта махсус ўқув юртлари эса ўрта малакадаги 1 миллион 45 минг мутахассисни тайёрлаб чиқарди.

Аҳолига **медицина ёрдами** кўрсатиш ҳамон яхшиланиб бормоқда. Даволаш-профилактика муассасалари тармоқлари кенгайди, врачлар ва ўрта медицина ходимлари сони кўпайди.

**1970 йилнинг 1 июлигача Совет Иттифоқи аҳолисининг жами сони 242,8 миллион кишига етди.**

**СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.**

## ДЕПО ҚУРУВЧИЛАР ШИЖОАТИ

Урта Осиё темир йўл бошқармасига қарашли Когон қурилиш-монтаж поезди ишчи, инженер-техник ходимлари партиямизнинг бўлажак съезди чақириладиган қутлуғ кунгача муносиб меҳнат туҳфаси ҳозирлаш эзгу мақсади билан тер тўкаётирлар. Улар депони тепловозлар учун мослаштириш мақсадида анчагина қурилиш-монтаж ишларини амалга оширдилар. Эски депо томини бузмасдан туриб, 22 метр узунликдаги металл фермалар ва бошқа конструкцияларга шикаст етказмасдан уни 2 метр баландликка кўтардилар. Депо атрофи монолит темир-бетон ускуналар билан ишлаб чиқилди. Бунинг шарофати билан Когон локомотив депосига янги типдаги тепловозлар келтирилди. Уларнинг меҳнат унумдорлиги илгаригига нисбатан қарийб бир ярим баравар ортди.

Қурилиш-монтаж поездининг шижоаткор қурувчилари юбилей йили учун олган социалистик мажбуриятларини барвақт ошириб адо этишга қаратилган қўшимча тадбирлар белгилашди. Тежаб қолинган вақт ҳисобига эса съезд чақириладиган 1971 йил ҳисобига иш бажаришга қарор қилишди.

# КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

# ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Озуқа базасини мустаҳкамлаш — чорвачиликни янада ривожлантиришнинг муҳим шартидир. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида ўртоқ Л. И. Брежнев қишлоқ хўжалигининг равнақи ҳақида гапириб, чорвачиликни тараққий эттиришнинг энг муҳим шарти — озуқа ва яна озуқа эканлигини таъкидлади. Марказий Комитет Пленуми партия совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари олдига чорва моллар озуқа базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, озуқанинг ҳамма турларини — ем, хашак, силос, ўт уни, илдизли озуқабоп экинлар етиштиришни чорва молларининг талабини тўла қондирарли даражада кўпайтириш вазифасини қўйди.

Эндиликда хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, қишлоқ хўжалик ходимлари, партия ва совет органлари ходимларидан меҳнатни онгли равишда ташкил қилиш, ем-хашак манбаларидан тўла фойдаланиш талаб этилади. Ем-хашак тайёрлашни кучайтириш, қишлов учун етарли миқдорда хашак ва силос жамғариш учун ҳамма чораларни кўриш керак. Кўп жойларда чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлаш учун қўшимча резервлар қидириб топилиб ишга тушириляпти. Бу тадбирни янада кенгроқ қўллаш керак.

Чироқчи районининг колхоз ва совхозларида ем-хашак тайёрлашга яхши тайёргарлик кўрилди ва иш ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошланди. Натижада дағал хашак тайёрлаш плани 101,8 процент бажарилди. Калинин районидаги Ленин номли колхоз ем-хашак тайёрлаш планини 116,3 процент, Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхози 101 процент, Жиззах районидаги «Москва» колхози 100,5 процент бажарди. Бундай илғор хўжаликлар кўп, улар бир йилда бир ярим-икки йилга етадиган ем-хашак тайёрлаш учун курашмоқдалар.

Илғор хўжаликларнинг тажрибаси ички имкониятлар ва резервлардан муваффақиятли фойдаланилганда кўплаб ем-хашак тайёрлаш мумкинлигини исботлаб турибди. Афсуски, республиканинг кўпчилик областлари ва районларида ем-хашак тайёрлаш пухта ташкил этилмаётир.

Ем-хашак тайёрлашнинг энг қулай муддатлари ўтиб бормоқда. Шунга қарамай, Ўзбекистон районида ҳаммаси бўлиб йиллик планнинг 22,4 проценти миқдорида дағал хашак жамғарилди. Дағал хашак тайёрлаш плани Охунбобоев районида атиги 17,7 процент, Беруний районида 12,7 процент, Нукус районида 13,3 процент, Ғиждувон районида 25,8 процент, Янгиер районида 28 процент, Уйчи районида 30,4 процент, Нарпай районида 47,0 процент, Гагарин районида 22 процент ва Шўрчи районида 31 процент бажарилди, холос.

Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли, Янгийўл районидаги «Москва», Еттисой районидаги Ленин номли, Жиззах районидаги «Коммунизм», Гулистон районидаги Ленин номли, Уйчи районидаги Калинин номли, Учқўрғон районидаги «Пахтакор», Ленин районидаги «Пахтакор», «Партия XXII съезди» колхозларида, Когон районидаги «Бухоро» совхозида ва бошқа бир қатор хўжаликларда дағал хашак тайёрлаш планлари эндигина 9-10 процент атрофида бажарилди.

Бундай ҳолга тоқат қилиб бўлмайди. Номи тилга олинган ва бошқа шунга ўхшаш хўжаликлар ҳамда районларнинг раҳбарлари 1969 йилнинг аччиқ сабоқларидан ҳамон тегишли хулоса чиқариб олмаётирлар, ем-хашак тайёрлашга етарли эътибор бермаяптилар.

Суғориладиган ерлардан кўпроқ ҳосил олишга алоҳида эътибор қилиш керак. Маккажўхоридан юқори ҳосил олиш ва кўплаб силос бостириш, беда майдонларида камида 4-5 марта ўрим ўтказиб, ҳосилдорликни гектар бошига 85-100 центнерга етказиш чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлашнинг асосий шартидир.

Июль ойининг кўп кунлари ўтиб кетаётганлигига қарамай, Қорақалпоғистон АССРда фақат 20,3 процент майдондаги беда икки марта ўриб олинди, Сирдарё областида эса 47,2 процент майдоннинг бедаси иккинчи марта ўрилди. Фарғона областида 63,9 процент, Қашқадарё областида 65,3 процент ва Наманган областида 69,1 процент майдоннинг бедаси икки марта ўрилди, холос.

Айрим район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ем-хашак жамғариш устидан назоратни бўшаштириб юбордилар, озуқа тайёрлаш, силос бостириш, сенаж ҳозирлаш топшириқларини барбод бераётган хўжаликларнинг раҳбарларига нисбатан муросасозлик қилиб келмоқдалар.

Айниқса озуқабоп экинларни парвариш қилиш ва суғориш ёмон уюштирилган. КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган июль Пленуми чорва моллар учун тайёрланадиган озуқанинг сифатига кўпроқ эътибор бериш, ем-хашак етиштиришда фан ютуқлари ва илғор усулларни кенг жорий қилиш зарурлигини уқтирди. Афсуски, кўпгина жойларда ўрилган беда шундоққина даланинг ўзида ғарамланмасдан қолиб кетмоқда ва бу билан ўзининг тўйимлилик хусусиятларини йўқотиб юбормоқда.

Республикамиз колхоз ва совхозлари 1969 йили қорамолларнинг бир центнер семириши учун 17,6 центнер озуқа бирлиги сарф қилдилар. Совет Иттифоқи бўйича эса бунга 10,3 центнер озуқа бирлиги сарфланган эди. Шунингдек, колхоз ва совхозларимиз бултур бир центнер сут етиштиришга пландаги 1,4 ўрнига 2,9 центнер озуқа бирлиги сарфладилар.

Озуқа етиштиришнинг илғор усулларидан бири витаминли пичан уни ва сенаж тайёрлашдир. Республикамизда витаминли пичан уни тайёрлайдиган 34 та агрегат бор. Республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳамда «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органларининг айби билан ана шу агрегатларнинг 14 таси бекор турибди.

Қашқадарё области ҳозиргача витаминли пичан уни тайёрлаш планини атиги бир процент, Сирдарё области — 4,2 процент, Қорақалпоғистон АССР — 7,5 процент, Бухоро области — 19,5 процент бажардилар. Наманган ва Сурхондарё областларининг хўжаликлари ҳамон бу ишга киришганлари йўқ.

«Узптицепром» системасида витаминли ун тайёрлаш кўнгилдагидек эмас. Тошкентдаги, Ўзбекистон районидаги, Навоийдаги, Фарғонадаги 2-парррандачилик фабрикаларида витаминли пичан уни ўтган йилнинг шу давридагига қараганда анча кам тайёрланган.

Сенаж тайёрлашда аҳвол бундан ҳам чатоқ. Шу кунга қадар республикамиздаги 17 та хўжаликда 3700 тонна сенаж бостирилган. Наманган, Андижон, Қашқадарё, Хоразм областларида ва Қорақалпоғистон АССРда бу ишга ҳали киришилгани йўқ.

Бу борада Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти фойдали ташаббус бошлаб берди. Институт ўзининг «Красний водопад» экспериментал базасида Тошкент ва Сирдарё областлари мутахассислари ҳамда чорвадорларининг семинарини ўтказди. Бошқа айрим областларда ҳам йиғилишлар бўлиб ўтди. Бу ўзининг яхши самараларини кўрсатмоқда. «Чиноз» наслчилик совхозида, «Малик» совхозида, Калинин районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозида ва бошқа айрим хўжаликларда беда 10-15 процент гуллаганидаёқ ўриб олиниб, қават-қават қилиб ғарамлаб қўйилмоқда. Бу юқори сифатли беда уни тайёрлаш учун айни қулайдир.

Колхоз ва совхозларнинг далаларида маккажўхоридан ва бошқа силосбоп экинлардан мўл ҳосил етиштирилди. Илғорлар силос бостиришни қизғин олиб бормоқдалар. Лекин кўпгина хўжаликларда маккажўхори ўриш ва силос бостириш қониқарсиз бормоқда. Бунга дарҳол чек қўйиб, ҳамма жойда мўл-кўл силос бостирилишига эришиш зарур. Ғаллакор хўжаликларда сомонни сира нобуд қилмасдан саранжомлаб олиш керак. Қайта экиш, экин ораларига экиш ва сули экиб, ундан мўл ҳосил етиштириш ҳам диққат марказида бўлсин. Буларнинг ҳаммаси озуқа етиштиришда катта резерв ҳисобланади.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, мўл-кўл озуқа жамғарган хўжалик ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам доғда қолмайди.

Ҳар бир фермада мустаҳкам озуқа базаси бўлсин! — деган шиор остида ишлаш шу куннинг талаби эканлигини унутмаслик лозим.

**И. МАҲМУДОВ,**
**Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг инструктори.**

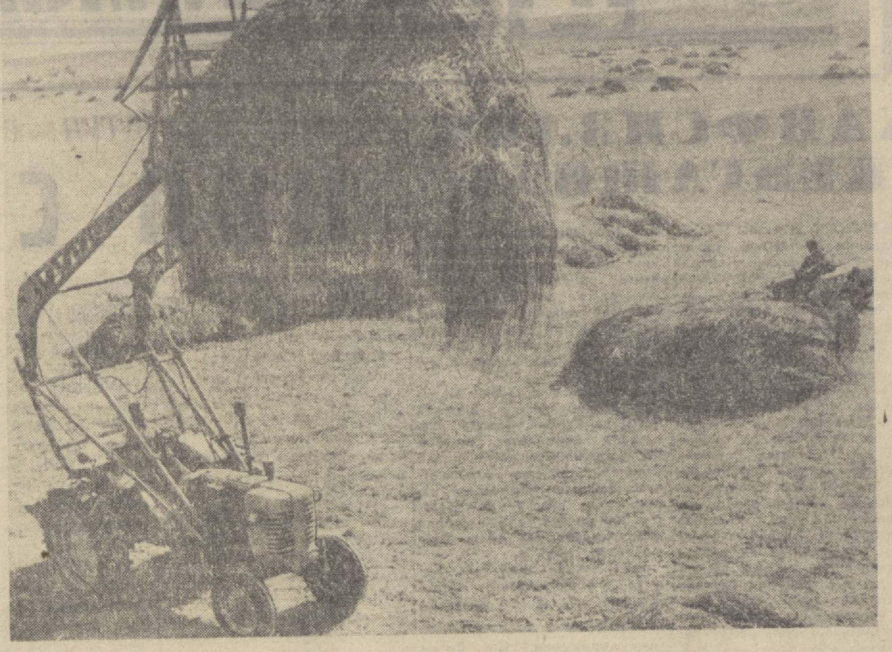

СИРДАРЁ областидаги «Ударник» совхози чорвадорлари қишловга пухта тараддуд кўраётирлар. Бутун куч, техника воситалари ем-хашакни ҳар йилгидан кўпроқ тўплашга сафарбар этилган. Шу кунга қадар 1700 тонна беда, салкам 200 тонна дағал хашак тайёрладилар. Кунгабоқардан юқори ҳосил олиш кўзда тутиляпти. Суратда механизаторларнинг хашак тўплаш пайти тасвирланган.

А. Горокрик фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

### В. П. АСТАФЬЕВ, В. М. БАЛИКОВ ВА И. РАҲИМОВЛАРНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғинни ўчиришда дадиллик, жасорат ва мардлик кўрсатганлиги учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорати учун» медали билан мукофотлансин:

Ички хизмат сержанти Василий Петрович АСТАФЬЕВ — Фарғона область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси 14-ҳарбийлашган ўт ўчириш қисмининг старший пожарниги.

Ички хизмат лейтенанти Валерий Михайлович БАЛИКОВ — Фарғона область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ёнғиндан муҳофаза бўлимининг инспектори.

Илья РАХИМОВ — Фарғона шаҳар маиший хизмат комбинатининг этикдўзи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари
**А. АБДАЛИН.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
**Р. САХИБОЕВ.**

1970 йил, 22 июль.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

### В. И. ЛАЗУНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН ВА ТЕХНИКА АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Таълим-тарбия соҳасидаги узоқ йиллик самарали иши, илмий-педагогик ва жамоат фаолияти учун Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг доценти, қишлоқ хўжалиги машиналари кафедрасининг мудири Владимир Иванович **Лазуновга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари
**А. АБДАЛИН.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
**Р. САХИБОЕВ.**

1970 йил, 22 июль.
Тошкент шаҳри.

### ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Партия, совет ва хўжалик органларида узоқ йиллар, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ишлар мудирининг ўринбосари Евгений Александрович **Бородин** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланди.

## МЎЛ-КЎЛ ЕМ-ХАШАК ЖАМҒАРАЙЛИК

Республика районларида дағал хашак жамғариш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида 1970 йил 20 июлга бўлган

МАЪЛУМОТ
(планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар; иккинчи стун — жамғарилган дағал хашак; учинчи стун — бостирилган силос.

| | | |
|---|---|---|
| **ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ** | | |
| Чироқчи | 101,8 | 11,5 |
| Қамаши | 80,1 | 29,2 |
| Яккабоғ | 75,6 | 19,4 |
| Ғузор | 64,3 | 19,7 |
| Косон | 62,0 | 20,8 |
| Китоб | 58,4 | 12,3 |
| Шаҳрисабз | 56,6 | 27,3 |
| Қарши | 43,9 | 12,2 |
| Область бўйича | 70,7 | 14,8 |
| **САМАРҚАНД ОБЛАСТИ** | | |
| Булунғур | 84,0 | 4,0 |
| Ургут | 73,0 | — |
| Ғаллаорол | 71,0 | 22,0 |
| Пастдарғом | 67,0 | 6,0 |
| Иштихон | 67,0 | — |
| Нурота | 65,0 | — |
| Самарқанд | 64,0 | 8,0 |
| Хатирчи | 64,0 | — |
| Пайариқ | 62,0 | 3,0 |
| Каттақўрғон | 61,0 | 6,0 |
| Ондарё | 54,0 | 2,0 |
| Нарпай | 47,0 | 0,7 |
| Область бўйича | 70,7 | 4,1 |
| **ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ** | | |
| Юқори Чирчиқ | 96,3 | — |
| Оққўрғон | 77,0 | 19,4 |
| Калинин | 69,8 | 1,6 |
| Ўрта Чирчиқ | 68,1 | — |
| Бўка | 66,7 | 5,8 |
| Орджоникидзе | 63,7 | — |
| Янгийўл | 61,1 | 4,3 |
| Бекобод | 58,6 | 2,7 |
| Бўстонлиқ | 57,0 | — |
| Область бўйича | 69,2 | 4,0 |
| **НАМАНГАН ОБЛАСТИ** | | |
| Янгиқўрғон | 61,7 | 5,1 |
| Чуст | 49,9 | — |
| Поп | 49,3 | 4,3 |
| Задарё | 43,7 | — |
| Учқўрғон | 39,7 | — |
| Наманган | 38,7 | 7,9 |
| Уйчи | 30,4 | 14,3 |
| Область бўйича | 60,4 | 3,3 |
| **СИРДАРЁ ОБЛАСТИ** | | |
| Сирдарё | 93,0 | 3,0 |
| Фориш | 85,0 | 20,0 |
| Пахтакор | 76,0 | — |
| Жиззах | 73,0 | 11,0 |
| Гулистон | 64,0 | 1,0 |
| Киров | 62,0 | 4,0 |
| Боёвут | 60,0 | 23,0 |
| Зомин | 59,0 | 69,0 |
| Еттисой | 55,0 | — |
| Янгиер | 28,0 | — |
| Ильич | 20,0 | — |
| Мирзачўл | 13,0 | — |
| Пахтаорол | 2,0 | — |
| Область бўйича | 60,0 | 6,5 |
| **АНДИЖОН ОБЛАСТИ** | | |
| Хўжаобод | 64,2 | — |
| Москва | 62,4 | 3,3 |
| Избоскан | 62,2 | 11,1 |
| Ленин | 60,3 | 14,4 |
| Қўрғонтепа | 56,7 | — |
| Бўз | 55,4 | — |
| Андижон | 50,9 | — |
| Балиқчи | 47,4 | 0,6 |
| Область бўйича | 59,0 | 4,3 |
| **СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ** | | |
| Бойсун | 74,0 | 1,5 |
| Сариосиё | 71,0 | 29,0 |
| Термиз | 70,0 | 20,0 |
| Жарқўрғон | 51,0 | 35,0 |
| Денов | 51,0 | 30,0 |
| Шеробод | 51,0 | 19,0 |
| Шўрчи | 31,0 | 32,0 |
| Гагарин | 22,0 | 5,8 |
| Область бўйича | 52,9 | 26,3 |
| **ХОРАЗМ ОБЛАСТИ** | | |
| Хива | 54,0 | — |
| Қўшкўпир | 51,5 | — |
| Янгиариқ | 41,8 | — |
| Урганч | 37,2 | — |
| Ҳазорасп | 36,7 | — |
| Шовот | 32,4 | — |
| Гурлан | 29,0 | — |
| Область бўйича | 40,0 | — |
| **БУХОРО ОБЛАСТИ** | | |
| Конимех | 69,8 | 25,3 |
| Ромитан | 69,6 | 46,4 |
| Бухоро | 54,5 | — |
| Свердлов | 46,9 | — |
| Вобкент | 45,9 | — |
| Шофиркон | 38,4 | 13,8 |
| Навоий | 33,4 | 8,2 |
| Когон | 28,4 | — |
| Ғиждувон | 25,8 | 37,5 |
| Қоракўл | 16,9 | — |
| Томди | 13,3 | — |
| Область бўйича | 36,6 | 1,7 |
| **ФАРҒОНА ОБЛАСТИ** | | |
| Киров | 44,7 | 6,6 |
| Фарғона | 43,6 | — |
| Қува | 35,2 | 1,7 |
| Олтиариқ | 34,2 | 7,2 |
| Ленинград | 31,7 | 10,5 |
| Бағдод | 26,3 | 3,0 |
| Риштон | 25,5 | 8,4 |
| Ўзбекистон | 22,4 | 0,7 |
| Охунбобоев | 17,7 | 5,9 |
| Область бўйича: | 30,4 | 4,9 |
| **ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР** | | |
| Чимбой | 46,9 | — |
| Кегайли | 34,8 | — |
| Хўжайли | 32,0 | — |
| Амударё | 25,4 | — |
| Шуманай | 21,8 | — |
| Тахтакўпир | 21,3 | — |
| Тўрткўл | 18,8 | — |
| Қўнғирот | 17,1 | — |
| Нукус | 13,3 | — |
| Беруний | 12,7 | — |
| Мўйноқ | 3,1 | — |
| Автоном республика бўйича | 23,2 | — |
| Республика бўйича: | 53,6 | 5,9 |

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

## «МИРЗАЧЎЛ ЧОРЛАЙДИ»

Газетанинг шу йил 21 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада мирзачўлликларнинг янги ерларни ўзлаштириш ва мўл «оқ олтин» етиштириш учун фидокорона меҳнат қилаётганликлари, уларнинг меҳнати туфайли чўл қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарганлиги ҳикоя қилинган эди.

Шу билан бирга мақолада Сирдарё области пахтакорлари олдида турган проблемалар, уларнинг ишидаги қийинчиликлар кўрсатилиб, баъзи министрликлар, ташкилотлар адресига танқидий фикрлар айтилган эди.

Газетага шу мақола юзасидан жавоб келди. Қуйида ана шу жавоблар билан танишасиз.

### ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КЎПАЯДИ

«Ўзбекбирлашув» правлениеси «Совет Ўзбекистони»нинг 21 июнь сонидаги «Мирзачўл чорлайди» мақоласи билан танишиб чиқди ва газета Сирдарё области қишлоқ аҳлининг қурилиш материалларига катта эҳтиёж сезаётганлигини тўғри кўтариб чиққан, деб ҳисоблайди.

Шуни таъкидлаш керакки, кўп йиллардан буён ажратилаётган фондлар қишлоқ меҳнаткашларининг қурилиш материалларига эҳтиёжини қопламай келмоқда.

«Ўзбекбирлашув» правлениеси қурилиш материаллари ресурсини кўпайтириш учун Москва шаҳрида ҳар йили ўтказиладиган ярмаркадан йилига 8-9,5 миллион сўмлик ёғоч-тахта сотиб олади (Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ажратадиган ёғоч-тахтага қўшимча). Шундан бир қисми Сирдарё областига юборилади.

Ҳозирги вақтда «Ўзбекбирлашув» правлениеси «Центросоюз» правлениеси эътиборига қурилиш материаллари учун қўшимча фонд ажратиш масаласини қўйди.

**З. ФАЙЗУЛЛАЕВ,**
**«Ўзбекбирлашув» правлениеси раисининг ўринбосари.**

### ҲАҚЛИ ТАЛАБ

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги «Мирзачўл чорлайди» мақоласида келтирилган фактлар тўғрилигини маълум қилади. Кўпчилик мактабларда, айниқса умумий ўрта таълимга ўтилганлиги муносабати билан, ўқув-моддий базалари болаларга билим бериш ва тарбиялашнинг ҳозирги талабларига жавоб бермайди.

Шу аҳвол ҳисобга олиниб, Сирдарё областида 1971—1975 йилларда 62,3 минг ўринли мактаблар қуриш ва фойдаланишга топшириш топшириғи тасдиқланган.

Шуни ҳам айтиш керакки, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги областга тегишли ёрдам кўрсатаётганига қарамай, область ижроия комитети мактаблар қуриш ва ишга тушириш планини бажармаётир. Масалан, 1968 йилда планга мувофиқ 1500 ўринли мактаб ишга туширилиши зарур эди. Бу план бажарилмай қолди. 1969 йилда мактаб қурилиши плани 74 процент бажарилди, холос.

**Д. ОЛИМОВ,**
**Ўзбекистон ССР маориф министрининг ўринбосари.**

### КИНО ХИЗМАТИ ЯХШИЛАНАДИ

«Мирзачўл чорлайди» мақоласидаги кино хизматини яхшилашга қаратилган таклифлар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитетининг кинолаштириш ва кинопрокат бошқармасида кенг муҳокама қилиниб, тегишли тадбирлар белгиланди.

Сирдарё области киноустановкаларини янги бадиий фильмлар билан таъминлаш, совет фильмлари тарғиботи ва намойиши янада кучайтирилади.

Ушбу беш йиллик давомида Сирдарё областида 2400 ўринли 7 та янги кинотеатр қурилиб, фойдаланишга топширилди. 1971-1975 йилларда 2450 ўринли 8 та кинотеатр, жумладан Гулистон шаҳрида 850 ўринли кенг форматли кинотеатр қуриб ишга тушириш мўлжалланмоқда.

**М. АЛИЕВ,**
**Кинематография давлат комитети раисининг ўринбосари.**

## ТОШКЕНТ ПОЧТАМТИ — ЮЗ ЁШДА

Ўрта Осиёда энг йирик алоқа корхонаси бўлган Тошкент Главпочтамти бир асрлик марраддан нарига қадам қўйди. Тошкент Главпочтамти республикада почта хизматини ривжолантириш ишига салмоқли ҳисса қўшди.

Бундан юз йил муқаддам Тошкентда вужудга келган алоқа почта конторасии собиқ Москва, ҳозирги Энгельс кўчасидаги почтамтдан сал нарироқда жойлашган эди. Ўша вақтда бир кеча-кундузда уч минг-тўрт мингтадан сал кўпроқ почта-телеграф жўнатилар, пойтахтда чиқадиган газеталар эса обуначиларга бир неча кун кечикиб топшириларди.

Бугунги Тошкент Главпочтамти — республика алоқа корхоналарининг энг пешқадамларидан бири. Почтамт ҳар куни бир миллионга яқин почта-телеграф жўнатмоқда. Корхона ходимларидан юздан ортиқроқ киши шавкатли меҳнати учун ҳукумат мукофотларига сазовор бўлган. Булардан беш киши — П. Ф. Ушаков, Д. Саъдуллаев, П. А. Сидиров, Я. И. Копейченко ва А. И. Фукс Ленин орденининг кавалерларидир.

Тошкентда Ҳиндистон билан Покистон ҳукуматларининг бошлиқлари учрашган 1966 йил почтамт тарихида унутилмас воқеа бўлиб қолган. Кенгашга алоқа воситалари билан яхши хизмат кўрсатганлиги учун СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Тошкент алоқачиларига ташаккур изҳор этган эди.

**В. ШЕВЦОВ.**
(ЎзТАГ мухбири).

## МАШИНАБОП ҒЎЗАЛАР

«Риштон» совхозининг «Қайрағоч» бўлими пахтакорлари 610 гектар пахта майдонда мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Шундан 450 гектар майдондаги ҳосил «зангори кема»лар ёрдамида йиғиб-териб олинади. Шу кунларда бўлим далаларида бўлсангиз кўнглингиз қувонади. Пайкалларда чопиқ тракторлари сузиб юрибди. Машина теримига ажратилган майдонлардаги ғўзалар яхши ўстирилмоқда. Бўлимнинг Мелибой Маҳкамов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси ишчилари эса 76 гектар ернинг ҳар гектаридан 27,5 ўрнига 35 центнердан «оқ олтин» етиштирамиз деб сўз берганлар. Бригада ёшлари бу йил ҳамма ҳосилни машинада териб олишни кўзламоқдалар. Бригада механизатори Холмат Ҳусанов шу кунларда ғўзаларни меҳр билан культивация қилмоқда.

Шунингдек, бўлимнинг коммунист Қодирали Эргашев бошлиқ механизациялашган бригадаси далаларида ҳам ғўза парвариши кўнгилдагидек бормоқда. Улар Марказий Фарғона ерларининг Қизилтепа массивида деҳқончилик қилишмоқда. Ҳозир уларнинг ҳар туп ғўзасида 3-4 тадан тўқ кўсак бор.

КПСС XXIV съездини меҳнатда юксак зафарлар билан қаршилашга азму-қарор қилган совхоз пахтакорларининг сўзи билан иши бир. Улар кузда юксак хирмон кўтаришларига ишонч комил. Зарбдорлар даласидаги фидокорона меҳнат шундан далолат бермоқда.

**Ҳ. БУРХОНОВ,**
**Риштон райони.**

*Янги ирригация қурилишлари*

## ЯККАБОҒ ГИДРОУЗЕЛИ

Яккабоғ дарёси қиш ва баҳор ойларида қирғоқлардан тошиб дарёга яқин жойлашган хўжаликларга, ирригаторларга жуда кўп ташвишлар келтириб туради. Ҳар йили сув олиш мақсадида дарё ўзанига ташланадиган тўғон ва сепояларни олиб кетади. Шунинг учун деҳқонлар эрта баҳордаёқ сув олишга ҳозирлик кўришади, сепоялар ташлаб, тўғонлар қуришади. Кўплаб маблағ ва қурилиш материаллари сарфланади. Бу ҳол ҳар йили такрорланиб туради.

«Кашкадарьяводстрой» трестининг 4-кўчма механизациялашган колоннаси коллективи Яккабоғ дарёсида замонавий сув иншооти бунёд этишга астойдил бел боғлади. Гидроузел лойиҳа-ҳужжатларини «Узгипроводхоз» лойиҳалаш институтининг инженер-техник ходимлари ишлаб чиқдилар.

Яккабоғ гидроузели 37 минг гектар майдонни сув билан таъминлашни яхшилашга мўлжалланган. Гидроузелда қурилган бешта дарвозадан секундига 600 куб метр сув ўтиб туради. Иншоотнинг ён томонларида қурилган дарвозалардан чап ва ўнг қирғоқ каналларга сув оқади. «Пахтакор» деб номланган чап қирғоқ каналидан бир йўла секундига 34 куб метрдан ортиқ сув ўтади.

Тоғ тошлари, шиддат билан келадиган сел емириб кетмаслиги учун яккабоғ гидроузели дарвозаларидан анча олдинда тўсиқлар қурилди. Сув ана шу тўсиқлардан ўтиб дарвозаларга қуйилади. Тоғдан келадиган тошларни эса ана шу тўсиқлар ушлаб қолади. Иккинчидан, қурувчилар темир-бетон конструкцияларнинг тезда ишдан чиқмаслиги, ҳар йили қайтадан ремонт қилинмаслиги йўлларини қидирдилар. Лойиҳачилар қурувчиларга икки усулни таклиф этишди: Биринчи таклиф бўйича гидроузел тагига чўян ёки пўлат қопламалар қўйиш лозим эди. Бундай қилинганда пўлат қопламанинг ҳар квадрат метри 110 сўм, чўян қопламаники эса 120 сўмга тўғри келарди. Бундай қопламалар ҳам тоғ дарёси учун уч-тўрт йилдан кўпга чидамайди. Яна ремонт қилиб туришга тўғри келади.

«Кашкадарьяводстрой» қурилиш-монтаж трестининг бир группа инженерлари ҳам арзон, ҳам қулай, чидамлилиги билан гранитга тенглашадиган қурилиш материали — пластабетон қўлланилишини тавсия этишди. Пластабетон илгари Грузия ва Арманистоннинг тоғ дарёларида қурилган сув иншоотларида ишлатилган ва синовдан ўтказилган. Шундай қилиб Яккабоғда қурилаётган гидроузелнинг таг қисмига 2 минг куб метрдан ортиқ пластабетон қўйишга келишиб олинди. Пластабетон нам ўтказмайдиган чўян ва пўлатдан бир неча баравар арзон турадиган пишиқ материал.

Гидроузел қурилишида пластабетонни ишлатиш учун кўзга кўринган олимлар, инженерлар қатнашди, ўз маслаҳатларини бериб туришди. Киевдаги ирригация-мелиорация илмий тадқиқот институтининг лабораторияси мудири, техника фанлари кандидати И. Елшин, шу институтнинг илмий ходимлари, техника фанлари кандидатлари И. Соляник, В. Резник ва бошқалар бевосита гидроузел қурилиш майдончасида пластабетон тайёрлаш ва ишлатишда қимматли маслаҳатлар бериб турдилар.

Яккабоғ гидроузели атрофида турли соғломлаштириш лагерлари бунёд этиш мумкин. Шундай қилиб гидроузел қурилишида 13 минг куб метр бетон ва темир бетон ишлари, кўплаб тупроқ ишлари амалга оширилди. 2 минг куб метрдан ортиқ пластабетон ётқизилди. Ҳаммаси бўлиб 1 миллион 400 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди.

Шу кунларда қурувчилар гидроузел қурилишида охирги пардозлаш ишларини амалга оширмоқдалар.

**П. ГАДОЕВ,**
**«Совет Ўзбекистони» мухбири.**

# АХБОРОТ

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

## ЗИЁКОР

Қишлоқ кўчасида велосипед минган киши елиб боради.

— Ҳа, йўл бўлсин, синфдош, — дейди у бир даста китоб қўлтиқлаганча оҳиста қадам ташлаётган мўйловдор йигитга.

— Узлари кўзлаган ергада, — дейди йўловчи велосипед рулига осилган китобли тўр халтадан кўз узмай.

Улар йўлда велосипедга мингашганларича давом этишди. Кутубхоначи бу ёшларни илиқ қарши олди:

— Барэкалла, азаматлар, сизларнинг қироатхонлигингизга бир қувонсам, китобни муддатидан ўтказмай топширганингиз тағин яхши. Энди қандай китоблар ўқийсиз?...

Бу очиқ чеҳра, дилкаш ва самимий аёл ўн йилдирки, «Кўтарма» қишлоқ Советига қарашли кутубхонада одамларга билим — зиё таратиш билан машғул. Кутубхоначи Нурбанат опанинг номи қишлоқ аҳлигагина эмас, Андижон областининг Ленин районидаги кўпгина китобсеварларга ҳам таниш. Опа кўчма кутубхона ташкил этиб, неча бор район кезган. У ҳозир мавжуд 3 минг 100 дона турли хил китобларини янгилари ҳисобига ошириш, 300 кишидан иборат ўқувчилари сафини кўпайтириш ҳақида ўйлайди. Шунинг иштиёқида меҳнат қилади. Зиёкор Нурбанат Валиеванинг опа деб эъзозланиши ҳам шундан.

Ҳ. ДАВИДОВ.

## КЎЧМАНЧИ АСАЛАРИЛАР

Асаларининг тан олгани гул. Ана шу гул шайдоси тиним билмай изғийди — асал йиғади. Қизилқумда турли-туман ўт-ўланлар кўп. Уларнинг гули асалариларга жуда ёқиб қолди. Қизилқум зонасига меҳнаткаш қанотлиларнинг меҳрибонлари автопоездларда асалари уяларини кўчириб келтирдилар.

Машиналарга ўрнатилган асалари уялари ҳар қаерга тарқатиб ўтирилмади. Асалари машиналардаги қароргоҳига Қизилқум гиёҳларининг гулини эмиб қайтаверади. Улар учиб ўзига ёққан ўтлар гулидан татиб қайтишни расм қилишган.

Ғўзалар гули ҳам асалари учун тотимли. Ғўзалар гуллаган майдонлар яқинига шу мавсумнинг ўзида 120 минг асалари уяси кўчириб келинди. Ўзбекистонда асал йиғиш мавсуми 8-9 ой давом этади. Чўллардаги гиёҳлар қуриб, ғўзалар гуллаб бўлгач, асаларилар каноп экилган майдонлар яқинига кўчирилади. Кузга бориб Амударё ва Сирдарё бўйларидаги тўқайзорларда асалариларнинг озиқланиши учун шароит яратилади.

---

Қарши районидаги Ульянов номли совхоз ёшларининг спорт билан шуғулланиши учун шарт-шароит яратиб берилмаган. Совхоздаги Менделеев номли мактабда ҳам спорт ишлари ўлда-жўлда. Совхоз раҳбарлари бўлса физкультура-спорт ишларига эътибор бериш ўрнига қуруқ ваъда билан кифояланмоқдалар.

(Редакцияга келган хатдан).

Қишлоқ ёшлари: — Директор бува, спорт майдонини қачон қурдириб берасиз?

Директор: — Аввал яхши югурадиган бўлиб олинглар, кейин...

М. Воробейчиков чизган расм.

# ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

## ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 21 июль. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши Жанубий Африка Республикасининг ирқчи режимига қурол-яроғ етказиб беришни тақиқлаш тўғрисидаги қарор бузилганлиги ҳақидаги масалани қараб чиқишни давом эттирди.

Англия вакили мажлисда сўзга чиқиб, фактларга хилоф равишда Хавфсизлик Кенгашини Буюк Британия Жанубий Африка Республикаси режимига қурол етказиб беришни тақиқлаш ҳақидаги қарорни бузаётгани йўқ, деб ишонтиришга уринди. Унинг сўзига қараганда, Жанубий Африка Республикаси Англия ҳукуматидан олиб келган ва оладиган чекланган турдаги қурол-яроғлар гўё Жанубий Африка теварагидаги жуда муҳим денгиз йўлларининг хавфсизлигини таъминлаш учун керак бўлар эмиш.

Шундан кейин Гана вакили сўзга чиқиб Англия ҳукуматининг Жанубий Африка Республикасига қурол сотишни давом эттириш ҳақидаги қарорига «сурбетлик» деб баҳо берди.

Гана вакили сўзини давом эттириб айтдики, Жанубий Африка Республикаси Хавфсизлик Кенгаши қарорини бузиб, ҳаракат қилаётган ҳомийларининг ёрдами туфайли ҳозирги вақтда танклар, самолётлар, ракеталарга эга бўлиб қолди. Жанубий Африка Республикасининг ҳарбий кучи ҳозирнинг ўзидаёқ қўшни Африка давлатлари учун хавф туғдириб турибди.

Гана вакили Жанубий Африка Республикасига биринчи навбатда Ғарбий Европа давлатлари қурол-яроғ етказиб бераётганликларини таъкидлаб ўтди. Социалистик мамлакатлар тақиқлаш тўғрисидаги қарорни ҳеч сўзсиз бажараётган бир вақтда Ғарбий Европа мамлакатлари уни ҳамон бузмоқдалар, деди у.

Гана вакили Жанубий Африка Республикасига қурол етказиб беришни тақиқлаш ҳақидаги қарор бузилаётганлигини қоралашни, шу битим шартларининг қандай бажарилаётганлигини кузатиб турувчи самарали аппарат тузишни талаб қилди.

Хавфсизлик Кенгашининг мажлисида танаффусдан кейин Сьерра-Леоне, Непал ва Покистон вакиллари сўзга чиқдилар.

## ЗИЛЗИЛАДАН ЗАРАР КЎРГАНЛАРГА ЁРДАМ

ЛИМА, 21 июль. (ТАСС). Перу пойтахтининг халқаро аэропортига яна тўртта совет самолёти, шу жумладан иккита «АН-22», «Антей» келди. Бу самолётлар дала госпиталига хизмат қилиш учун вертолёт, дори-дармон, транспорт воситалари ва бошқа асбоб-ускуналар келтирди.

Бир группа врачлар ва альпинистлардан иборат ёшлар медицина отряди Уайлая водисига жўнаб кетди. Дала госпитали ҳам ўша ерга кўчирилди. У зилзиладан шикастланганларга зарур ёрдам беради.

## БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ МИНИСТРЛАР КАБИНЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

ҚОҲИРА. (ТАСС). Бирлашган Араб Республикасининг Президенти Жамол Абдул Носир раислигида республика саройида Бирлашган Араб Республикаси министрлар кабинетининг мажлиси бўлди. Президент Носирнинг Совет Иттифоқидан қайтиб келганидан кейин ўтказилган ана шу биринчи мажлис чоғида яқинда тамом бўлган Совет — Миср музокаралари муносабати билан Яқин Шарқдаги аҳволнинг ҳарбий ва сиёсий жиҳатлари муҳокама қилинди.

«Ал-Аҳром» газетасининг хабар беришича, Президент Носир ўзининг Совет Иттифоқига қилган визити натижалари ва Совет раҳбарлари билан олиб борган музокаралари тўғрисида министрларга ахборот берган.

## АФРИКАГА ҚАРШИ ҚУРОЛ

ДОРУССАЛОМ, 21 июль. (ТАСС). Англия ташқи ишлар министри Дуглас-Хьюмнинг Жанубий Африка Республикасига яна қурол-яроғ етказиб бериш масаласида айтган гапини Танзанияда чиқадиган «Нэшнелист» газетаси «Африка давлатларини қаттиқ ҳақоратлаш» деб атади.

Газетанинг ёзишича, Африка манфаатлари тўғрисида «ғамхўрлик» қилаётирмиз, деб сафсата сотаётган Англия ҳукумати Африка мамлакатлари билан ҳеч қандай маслаҳатлашмай Претория ирқчиларига қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида қарор қабул қилди.

Танзания газетаси Англия ҳукуматининг «ташқи душманлардан мудофаа» эҳтиёжлари учун Жанубий Африка Республикасига қурол-яроғ етказиб берилади, деган даъволарини фош қилиб Претория ҳукмдорлари «апартеидга қарши чиқаётган Африка давлатларига ва биринчи навбатда Танзания билан Замбияга ҳужум қилиш ниятларини яширмаётганлари ҳам йўқ», деб таъкидлайди.

БУГУН — БАР МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

# НИЛ СОҲИЛИДА

Қоҳира кўчаларида мен жуда кўплаб шиорларга дуч келдим. Уларда қўлларига милтиқ ва куракча ушлаган ишчи билан деҳқон тасвирланган. Курашиш ва қуриш — мисрликлар ана шу шиор билан яшамоқда. Исроил экстремистлари эса тиниб-тинчимаётир. Сувайш орқасидан уларнинг самолётлари ҳамон-ҳамон ажал олиб учмоқда.

Бироқ қулоғи бор ҳар қандай одам фақат тўплар гумбирлашиню, Суvайш каналида портлаётган бомбалар товушинигина эмас, балки тинчлик ва мустақиллик учун курашаётган республиканинг меҳнат нашидаси билан тепаётган қалбини ҳам эшитади.

### СОВЕТ ОРДЕНИ КАВАЛЕРИ

Биз Африкада энг йирик ва баланд тўғон Асвон гидроузелидамиз. Бундан 11 йил муқаддам, январь тонгларининг бирида портлашнинг қудратли тўлқини тик қоялардаги гранитларни парчалаб юборди. Ун еттита Хеопс эҳромининг ҳажмига тенг бўлган улкан тўғон қурилиши худди ўша куни бошланган эди. Асвонга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, инженер Иван Васильевич Комзин бошлиқ совет экспертларининг бир группаси келди. Бу ерга яқин атрофдаги маҳаллий қишлоқларнинг одамлари ҳам келишди. Уларнинг орасида Абазид ҳам бор эди. У Нил дарёсига, унинг гранит қояларига сўнгра қурилиш бўладиган жойга йўл солаётган кишилар тўдасига қараб, шу одамларнинг дарёни тўсишларига, ўтиб бўлмас қояларни бўйсундиришларига сира-сира ишонгиси келмади. Беш минг йил давомида одам бунга бас келолмади, ўйларди у. Бироқ ,шу ерда қолишга аҳд қилди. У совет мутахассисларига шогирд тушди, пармаловчи бўлди, бутун билими ва кучини қурилишга бериб ишлай бошлади.

Баланд Асвон тўғони тез кунда тўла ишга туширилади. Ҳозир Абазид қурилишда энг яхши бригада бошлиқларидан бири, қўли гул уста бўлиб қолган. Унинг кўксини совет Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва Миср «Хизмати учун» нишони безаб турибди.

Абазиднинг олти ўғли бор. «Бунисй тўнғичим, — дейди Абазид хушбичим, ёш йигитни кўрсатиб, — у инженер, шу ерда — Асвонда ишлаяпти. Кенжам эса марказда ўқияпти. У ҳам пармаловчи бўлмоқчи. Қолганлари ҳам бизнинг изимиздан боради. Асвон бизнинг болаларимиз учун улкан университетдир».

9-сентябрда Мисрнинг 4 минг қишлоғидаги 18 миллион фаллоҳ Деҳқонлар кунини нишонлашади. Бу кун — 1952 йилда ер ислоҳоти тўғрисида қонун қабул қилинган кундан бошлаб байрам қилинади. Миллионга яқин деҳқон оилалари ер олиб, қишлоқ хўжалик кооперативларига кирдилар.

Бирлашган Араб Республикаси юз миллион гектар майдонга эга, лекин унинг фақат 3 миллионигина қишлоқ хўжалиги учун яроқлидир. Сувнинг йўқлиги ва улкан саҳро кишиларни бепоён ерлардан бебаҳра қилиб келарди. Янги ерларни ўзлаштириш мамлакат олдида турган энг муҳим вазифалардан бири. Ярим миллионга яқин гектар ер ҳозирданоқ ҳосилдор далаларга айлантирилди.

Асвон тўғонига фаллоҳлар катта умид билан қарамоқдалар. У экин майдонларини анча кенгайтириш имконини беради.

### АДМИРАЛНИНГ СОВҒАСИ

Ўртаер денгизининг феруза ранг тўлқинлари бир-бирини қувиб, қирғоққа урилади. Бундан 2300 йил бурун бу ердан сал нарироқдаги балиқчилар қишлоғи ўрнида Александр Македонский Искандария шаҳрига асос солди. Ҳозир у Бирлашган Араб Республикасининг энг кўркам шаҳарларидан бирига айланган.

Искандария ўз бошидан жуда кўп қора кунларни кечирган. У 1798 йилда Англия ва Франция флотлари ўртасидаги тўқнашувларнинг, сўнгра Ораби-поша бошчилигидаги қўзғалончилар устига инглизлар ёғдирган бомбаларнинг гувоҳидир. Англия эскадрасининг адмирали Сеймур снарядни аямади. Шаҳар ўт ичида қолди...

1905—1907 йилларда Англиянинг босқинчи қўшинлари бу ерда қўзғолон кўтарган докерларнинг ҳаракатини зўрға тўхтатиб қолди. Намойишчилар «Биз нон ва иш истаймиз!» деган шиор ёзилган транспарант ва байроқларни кўтариб олишган эди. Одамлар оқимида бир группа Одесса денгизчилари ҳам бор эди. Улар «Йуқолсин қонхўр подшо!», «Яшасин рус халқи!» деган шиорларни кўтариб боришарди.

Искандария портида совет кемаларига кўзим тушди. Номларини ўқийман: «Армения», «Сестрорецк»... Менинг танишим — искандариялик денгизчи Муҳаммад Сабаҳ кўп йиллардан бери совет кемаларида хизмат қилади. Лекин касаллиги туфайли у яқинда пенсияга чиқди. Отасининг ўрнини ўғли эгаллади.

Муҳаммад Сабаҳ уйининг пешайвонидан денгиз шовқини аниқ эшитилиб туради. Муҳаммад жилмаяди. Ўғлидан портда қандай янгиликлар борлигини, Искандарияга қанча кемалар келганини сўрайди. «Биласизми, — дейди Муҳаммад, — денгизни, сизнинг кемаларингизни жуда соғиндим. Ахир менинг ҳаётим Октябрь революциясининг биринчи кунидан бошлаб бутун ўшалар билан боғланган».

Муҳаммад семиз попкани кўрсатади. Бу унинг шахсий архиви.

— Мана кўринг, — дейди у. — Бу отамнинг хати... 1917 йилги революциядан сўнг бу ерга жуда кўп совет кемалари келиб кетди. Дастлаб «Коммунист» кемаси келди. Сўнгра «Ленин», «Ильич», «Теодор Нетте», «Красин», «Правда» ва бошқалар Искандарияга ташриф буюришди.

Кекса искандариялик денгизчи архивида бошқа кўпгина эсдалик совғалар ҳам сақланиб қолган. Бу оилада машҳур рус денгизчиси, адмирал Степан Осипович Макаровнинг сурати эҳтиётқорлик билан сақланмоқда. Уни Степан Осиповичнинг ўзи 1895 йили Искандарияга келганида эсдаликнома ёзиб, Сабаҳга топширган эди.

Муҳаммад Сабаҳ «Потемкин» броненосеци матросларининг Искандариядаги фаолияти тўғрисида, «Ўртоқ Михаил» — Адамович бошчилик қилган большевиклар группаси ҳақида ҳикоя қилиб берди. Адамович «Моряк» рус революцион газетасини нашр қилиб, 1912—1913 йилларда рус флоти кемаларига тарқатган эди...

...Биз Қоҳирага тонг отарда қайтиб келдик. Шаҳарнинг Озодлик номи берилган марказий майдонида одамлар анча кўпайишиб қолган эди. Жангчи ва меҳнаткашлар мамлакати — Бирлашган Араб Республикасининг янги меҳнат куни бошланмоқда эди.

Н. КОЦАРЕВ,
АПН мухбири.

Бундан 18 йил муқаддам, 1952 йилнинг 23 июлида Мисрда революция ғалаба қозонди. Бирлашган Араб Республикасининг меҳнаткашлари ана шу кунни республиканинг миллий байрами сифатида ҳар йили кенг нишонлашади. Барча совет кишилари қатори ўзбек халқи ҳам араб дўстларининг миллий байрами кунида уларни қизғин табриклайдилар ҳамда уларга тинч қурилиш йўлида ва Исроил босқинчиларига қарши курашда чексиз муваффақиятлар тилайдилар. Суратда: миллий мустақиллик кунини нишонлаётган Бирлашган Араб Республикасининг пойтахти — Қоҳиранинг умумий кўриниши.

Н. Канунников фотоси. (ТАСС).

# АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

### ИНФОРМАЦИЯНИНГ ИШИ НИМА БЎЛАДИ?

Ер куррасидаги аҳоли 45 йилда икки баравар кўпайиб турибди. Олимлар сони эса ҳар 15 йилда икки баравар кўпаймоқда. Илмий техника информациялари бўлса ҳар 10 йилда икки баравар кўпаймоқда.

Вақти келиб турли китоблар сони уларни ўқийдиган кишилар сонидан анча кўпайиб кетади. Баъзи маълумотларга кўра, 1950 йилга нисбатан 2000 йилда инсониятнинг билими икки баравар, олим изланиш олиб борадиган илмий маълумотлар ҳажми эса ўттиз баравар кўпаяди.

Шу муносабат билан мутахассислар универсал информация аппаратлари вужудга келтириш тўғрисида бош қотирмоқдалар. Ғоят кенг кўламдаги хотирали электрон китоб ясаш режалари пишитиб юрилибди. Бу китобнинг варақлари ғоят юпқа плёнкалардан йиғилади.

Бундан бошқача усул ҳам таклиф этилмоқда. Принцип жиҳатидан олганда Британия энциклопедиясининг 24 томи ҳажмига баравар текстни тўғноғич бошидан ортмайдиган катталикдаги митти сферага жойлаштирса бўлади. Ўшанда жаҳондаги барча китобларда бўлган ҳамма маълумотларни чўнтак дафтари ҳажмига келтириш ва уларни электрон микроскоп ёрдамида ўқиш мумкин.

Шу фактлар В. Пекелиснинг «Кибернетик омухта» китобидан олинган. Китобни «Знание» нашриёти босиб чиқарган.

(ТАСС мухбири).

МОСКВА.

### ҚАДИМГИ КАРВОН ИЗЛАРИ

Балхаш кўлининг жанубида Ўрта Осиёдан Олтойга ва Ғарбий Сибирга олиб борувчи қадимги савдо йўлининг излари топилди. Булар карвонсарой ва савдо ҳунармандчилик шаҳарларининг қум босган вайроналаридир. Улар Тянь-Шаннинг ғарбий этакларидан Иртиш водийси сари маржон бўлиб чўзилган.

Қазишмалар чоғида Жанубий Балхаш бўйидан минг километр нарида ясалган ҳунармандчилик буюмлари — садаф ва маржон мунчоқлар, сирланган идиш-товоқлар, темир михлар, ханжарлар топилди.

Қозоғистонлик тадқиқотчиларнинг фикрига кўра, Жанубий Балхаш кўлидаги савдо-ҳунармандчилик марказлари кўчманчи чорвадорларнинг манзилгоҳлари заминида ривож топган. Бундан тахминан минг йил аввал Балхашдан жанубда мураккаб ирригация системаси бўлган. Ўтроқ деҳқончилик воҳаси вужудга келган дарёлардан боғланган магистрал каналлар орқали бу ерларга сув келтирилган.

Олмаота археологларининг ўтказган тадқиқотларидан маълум бўлишича, ўн уч асрнинг бошларида босқинчилар карвон йўлидаги шаҳарлар, карвонсаройлар ва суғориш системаларини бузиб юборганларидан сўнг қадимги карвон йўли йўқолган. Қумли чўл эса секин-аста харобаларни босиб борган.

В. ГАНЖА,
(ТАСС мухбири).

ОЛМАОТА.

### ҚОЯЛАРДА МОРХЎРЛАР

Республика Фанлар академияси зоология ва паразитология институтининг олимлари Тожикистон тоғларининг овлоқ далаларидаги тик қояларда кўп йиллардан бери биринчи марта морхўр подасини кўрдилар.

Қарийб йўқолиб кетган ғоят кўркам ва хушқомат бу ҳайвон подасини бошқа туёқли ҳайвонларда бўлгани каби така эмас, балки урғочиси бошлаб юради. Морхўрнинг қулоғи ғоят сезгир ва ҳидни тез ажратади — йиртқич яқинлашаётганлигини олисдан билиб, подани дарҳол боҳабар қилади. Морхўрлар тик қоялардан жуда тез ва чаққонлик билан юқорига кўтарилиб, йиртқич ҳайвонлардан қутулиб кетади. Аммо бурама шохли бу ҳуркагич эчкиларни қўлга ўргатиш қийин эмас.

— Бизнинг чамамизга кўра, — дейди институт директори, Ислом Абдусаломов, — ҳозир тоғларда бир неча мингта шу ноёб ҳайвон бор. Эҳтиёткор морхўрлар бир қанча жойларда баланд тоғлардан ҳеч чўчимай пастга тушиб туради. Республика ҳукумати бу ноёб ҳайвонларни сақлаб қолиш ва кўпайтириш мақсадларида уларни ов қилишни таъқиқлаб қўйди.

Я. НУДЕЛЬ.
(ТАСС мухбири).

ДУШАНБА.

## ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ГОЛЛАНДИЯ пойтахтида «Ленин Москвада» кўргазмаси очилди. Кўргазмага қўйилган экспонатлар Москванинг революцион тарихи В. И. Ленин фаолияти билан боғлиқ бўлган жойлар ва Совет Иттифоқи пойтахтининг тараққиёти тўғрисида ҳикоя қилади.

◆ МОНРЕАЛда очилган «Инсон ва унинг дунёси» кўргазмасидаги Совет павильонини 500 минг киши келиб кўрди.

◆ ҲИНДИСТОН пойтахтида Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши намойиш бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари Америка агрессорлари қўшинларининг Ҳинди-Хитой мамлакатларидан дарҳол олиб чиқиб кетилишини талаб қилдилар.

◆ ВЕНЕСУЭЛАнинг Валенсия шаҳридаги Американинг «Форд» компаниясига қарашли завод ишчилари яна иш ташладилар. Улар маҳаллий автомобилсозлар касаба союзи раҳбарларининг ишдан бўшатилишига қарши норозилик билдирмоқдалар.

◆ ТЕХАС штатининг Уилдорадо шаҳри яқинида оғир юк машинаси енгил автомобилга урилиб ағдарилди. Натижада у олиб кетаётган 72 авиация бомбаси асфальт йўлга сочилиб кетди. Бахтга қарши уларнинг запали қўйилмаганидан портламай қолди. Бундан атиги 6 соат олдин бомба ортиб бораётган яна бир юк машинаси худди шу ерда ағдарилган эди. Бу нарса маҳаллий аҳолида катта ташвиш туғдирмоқда.

◆ ЧЕХОСЛОВАКИЯда сўнгги кунларда бўлиб ўтган қаттиқ ёғинлар туфайли қатор районларда сув тошқини бўлди. Ольше, Остравице, Бечва дарёлари ўзанидан чиқиб Карвина, Всетин, Фридек-Мистек ва Пршеров районларини босди. Бунинг натижасида темир йўл линиялари, тош йўл ва кўприклар ишдан чиқди. Шаҳар ва қишлоқлардаги баъзи уйлар сув остида қолди. Чехословакия меҳнаткашлари ва Халқ армиясининг ҳарбий хизматчилари сув тошқинига қарши курашга отландилар.

ТАСС — Рейтер.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

# ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.25 — Тошкент. Рус тилида: 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Кичкинтойларга эртаклар. 19.15 — Илмий-оммабоп фильм. Ўзбек тилида: 19.50 — Янгиликлар. 20.05 — «Ленинизм — давримиз байроғи». 20.25 — Шеърият мухлислари. 22.40 — «Матонатли кишилар» (бадиий фильмнинг 1-серияси). 22.10 — Гуллаб-яшна, Қарши чўллари! 22.30 — Халқ амалий санъати усталари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва. 20.00 — Янгиликлар. 20.05 — «Қозоғистонда — фан». 20.30 — Енгил атлетика бўйича халқаро мусобақалар. СССР — АҚШ. 23.30 — «ВАҚТ» программаси. 24.00 — Гаровга тикилган ҳаёт» (8-серия).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент. Ҳужжатли фильм. 20.25 — Беш йиллик илғорлари. 20.40 — «Ноктюрн» (бадиий фильм). 22.10 — Музикали программа.

# КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Севги ёши — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2, 4, кеч 6, 8, 9, 10 да).

Ўғирланган — «ВОСТОК», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Буваси тушмагурей — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5 ва кеч 7 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 ва 10 да).

Тилла зирак — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6, 8.45 минутда).

Эртакларнинг эртаги — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2, 4, кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Севги ёши — «ФЕСТИВАЛ».
Буваси тушмагурей — «ХИВА».
Севги ва кўз ёши — «РАКЕТА».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
25 ИЮЛДА
ХОРАЗМ ЛАЗГИ АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТИ
Ансамблнинг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССР халқ артисти
Гавҳар РАҲИМОВА
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
26 ИЮЛДА
ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТИ
Ансамблнинг бадиий раҳбари — Сайфи ЖАЛИЛ.
Бош балетмейстер — Ислом ИСМОИЛОВ.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

22-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1970—1971 ўқув йили учун
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Ўқиш муддати — бир ва икки йил.
Билим юрти Тошкент қурилишлари учун мутахассисликлар бўйича малакали ишчилар тайёрлайди: бўёқчи, монтажчи-ғишт терувчи, дурадгор, пардозловчи, слесарь-сантехник, слесарь-автомобиль тузатувчи, монтажчи-электр пайвандчи.
6—10 синф ҳажмида маълумотли 14 ёшдан катта бўлганларни ўқишга қабул қилади.
Ўқувчилар ётоқхона, уч маҳал иссиқ овқат, кийим-бош, амалий иш жараёнида пул мукофоти билан ва шаҳар пропискаси билан таъминланадилар.
Билим юрти ҳузурида кечки мактаб, кутубхона, спорт секциялари ва бошқа ҳар хил тўгараклар мавжуд.
Кирувчилар: директор номига ёзилган ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (асли), 6 дона фотосурат (3 х 4).
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Астраханский кўчаси, Полевой тупиги, 12 уй (22 автобуснинг «Дегтярев», 5 трамвайнинг «Кўк бозор» бекатлари).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 333793. Редактор ўринбосарлари — 337914 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. 331218 Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451 Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256 330257 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд 31—972. Термиз 23—27. Урганч 34—55. Гулистон — 22—09.

№ Г. — 171. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 14523.